

ΠΡΟΣΒΑΣΗ
Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών
με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΠΡΟΣΒΑΣΗ
Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών
με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Διαδικτυακή ημερίδα

Υπηρεσίες πρόσβασης των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Δευτέρα 1 Νοεμβρίου 2021
Ώρα: 09:00 π.μ.
Πλατφόρμα: Zoom

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Επένδυση στην Ανθρώπινη Ανάπτυξη, Επιστήμη και Καινοτομία

ΕΣΠΑ
2014-2020

Πρακτικά Διαδικτυακής Ημερίδας

Υπηρεσίες πρόσβασης των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Βόλος, 1 Νοεμβρίου 2021

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Επένδυση στην Ανθρώπινη Ανάπτυξη, Επιστήμη και Καινοτομία

Πρακτικά Διαδικτυακής Ημερίδας

**“Υπηρεσίες πρόσβασης των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρίες
και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση”**

Βόλος, 1 Νοεμβρίου 2021

Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή

Υπεύθυνη

Νικολαράιζη Μάγδα

Μέλη Επιτροπής

Παπαζαφείρη Μαρία

Παπάζογλου Αγνή

Παπάζογλου Θεοδώρα

Το ακριβές περιεχόμενο των παρακάτω στοιχείων και παρουσιάσεων παρατίθεται με τη σύμφωνη γνώμη των δομών/υπηρεσιών προσβασιμότητας που συμμετείχαν στην διαδικτυακή ημερίδα.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4
Πρόγραμμα Διαδικτυακής Ημερίδας	5
Συμμετέχουσες/οντες.....	7
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις.....	7
Κουρουπέτρογλου Γεώργιος	7
Ρήγα Παρασκευή.....	7
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	7
Νικολαραϊζη Μάγδα	7
Παπαζαφείρη Μαρία.....	8
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.), Μονάδα Προσβασιμότητας.....	8
Παπαδόπουλος	8
Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.), Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon.....	9
Παπαδοπούλου Αγνή	9
Μανωλάκου Ματίνα	9
Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.), Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας.....	9
Μηλιτσοπούλου Χρυσάνθη.....	9
Ορφανού Ευγενία	9
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας.....	10
Δέτσικας Νικόλαος.....	10
Κουρή Ελπινίκη	10
Κονδύλη Ελένη	10
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.), Μονάδα Προσβάσιμης Εκπαίδευσης.....	11
Αναστασιάδου Ουρανία.....	11
Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.), Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών & Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία.....	11
Λυγερούδη Πέπη	11
Αρχοντάκη Αριάδνη	12
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.), Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών.....	12
Ασπιώτης Βασίλειος	12
Χρυσάφη Λουκία	12

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων.....	13
Πνευματικός Δημήτριος	13
Χριστοδούλου Παναγιώτα	13
Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.), Πρόγραμμα Προσβασιμότητα στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς»	13
Γεωργόπουλος Νικόλαος	13
Μαστροκούκου Σοφία.....	14
Περιλήψεις.....	15
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.).....	15
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.).....	17
Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.)	19
Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.).....	20
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.)	21
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.).....	22
Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.).....	23
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.)	24
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.).....	25
Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.)	27
Παρουσιάσεις.....	29
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις.....	29
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.....	35
Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.), Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon.....	38
Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.), Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας	42
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας.....	43
Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.), Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών & Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία.....	46
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.), Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών	48
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων.....	52
Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.), Πρόγραμμα Προσβασιμότητα στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς»	54
Στοιχεία Επικοινωνίας.....	55

Εισαγωγή

Η Διαδικτυακή Ημερίδα με τίτλο “Υπηρεσίες πρόσβασης των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση”, διοργανώθηκε από τη ΠΡΟΣΒΑΣΗ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας την Δευτέρα 1 Νοεμβρίου 2021.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν συνολικά έντεκα Δομές/Υπηρεσίες Προσβασιμότητας Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων:

1. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις.
2. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.
3. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.), Μονάδα Προσβασιμότητας.
4. Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.), Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon.
5. Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.), Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας.
6. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας.
7. Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.), Μονάδα Προσβάσιμης Εκπαίδευσης.
8. Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.), Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών & Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία.
9. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.), Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών.
10. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων.
11. Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.), Πρόγραμμα Προσβασιμότητα στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς».

Στόχος της εκδήλωσης ήταν η ανταλλαγή απόψεων, προβληματισμών μεταξύ των δομών/υπηρεσιών προσβασιμότητας των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων της χώρας, καθώς και η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών μεταξύ των παλαιότερων δομών προσβασιμότητας που λειτουργούν εδώ και αρκετά χρόνια και των νεότερων που βρίσκονται σε διαδικασία οργάνωσης και ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο της ημερίδας πραγματοποιήθηκε μία σύντομη παρουσίαση των υπηρεσιών που παρέχουν οι δομές/υπηρεσίες προσβασιμότητας, δόθηκε έμφαση σε κάποιες υπηρεσίες που θεωρούνται πολύ σημαντικές σε κάθε ίδρυμα, τέθηκαν προβληματισμοί, εμπόδια και επίσης διατυπώθηκαν προτάσεις και ιδέες για τη μελλοντική εξέλιξη των δομών.

Τα Πρακτικά της Διαδικτυακής Ημερίδας περιλαμβάνουν τα βιογραφικά των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών, τις περιλήψεις των παρουσιάσεων, τις παρουσιάσεις, καθώς και τα στοιχεία επικοινωνίας των δομών/υπηρεσιών προσβασιμότητας. Απώτερος στόχος είναι η ενίσχυση της συνεργασίας και της διάχυσης των πληροφοριών μεταξύ των δομών προσβασιμότητας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας μας.

Πρόγραμμα Διαδικτυακής Ημερίδας

ΠΡΟΣΒΑΣΗ
Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών
με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Υπηρεσίες με στόχο την πρόσβαση των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρίες
και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Δευτέρα 01 Νοεμβρίου & ώρα 09:00 π.μ.

- 09.00-09.10** Έναρξη Ημερίδας - Είσοδος στην πλατφόρμα Zoom
- 09.10-09.15** Χαιρετισμός: *Μάγδα Νικολαραϊζή*, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
- 09.15-09.45** Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις
Γεώργιος Κουρουπέτρογλου, Καθηγητής, Διευθυντής του Εργαστηρίου Φωνής και Προσβασιμότητας, Επικεφαλής της Μονάδας Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις
Ρήγα Παρασκευή, μέλος της Μονάδας Προσβασιμότητας
- 09.45-10.15** Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (ΠΘ), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή υποστήριξης φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
Μάγδα Νικολαραϊζή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
Παπαζαφείρη Μαρία, Επιστημονική Συνεργάτης της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
- 10.15-10.35** Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.), Μονάδα Προσβασιμότητας
Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, Καθηγητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος της Μονάδας Προσβασιμότητας, Διευθυντής του Εργαστηρίου Προσβασιμότητας και Υποστήριξης των Ατόμων με Αναπηρία
- 10.35-10.55** Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon
Αγνή Παπαδοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της Μονάδας Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών
Ματίνα Μανωλάκου, Εργοθεραπεύτρια, Συντονίστρια της Υπηρεσίας ProSlon
- 10.55-11.15** Πανεπιστήμιο Πατρών, Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας
Μηλιτσοπούλου Χρυσάνθη, Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής
Ορφανού Ευγενία, Βιβλιοθηκονόμος

- 11.15-11.20 Διαλειμμα**
- 11.20-11.35 Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας (ΔοΣυΠ)**
Δέσπικας Νικόλαος, Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής
Κουρή Ελπίνικη, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Υπολογιστών
Ελένη Κονδύλη, Κοινωνική Λειτουργός
- 11.35-12.05 Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, Μονάδα Προσβάσιμης Εκπαίδευσης**
Ουρανία Αναστασιάδου, Εικαστικός, Ε.Ε.Π. Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, Επιστημονική Υπεύθυνη Μονάδας Προσβάσιμης Εκπαίδευσης
- 12.05-12.20 Πανεπιστήμιο Κρήτης, Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών & Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία**
Λυγερούδη Πέπη, Κοινωνική Λειτουργός, Εκπαιδευτικός
Αρχοντάκη Αριάνα, Κοινωνιολόγος
- 12.20-12.35 Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών**
Βασίλειος Ασπιώτης, Υπηρεσίες Εφαρμογών Πληροφορικής
Λουκία Χρυσάφη, Βιβλιοθηκονόμος, Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας
- 12.35-12.50 Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ)**
Δημήτριος Πνευματικός, Καθηγητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος Μονάδας Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ)
Παναγιώτα Χριστοδούλου, Υποψήφια Διδάκτορας
- 12.50-13.05 Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πρόγραμμα Προσβασιμότητα του Γραφείου Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Πειραιώς**
Γεωργόπουλος Β. Νικόλαος, Καθηγητής, Τμήμα Οργάνωσης Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επιστημονικός Υπεύθυνος Γραφείου Διασύνδεσης, Πρόγραμμα Προσβασιμότητα
Μαστροκούκου Σοφία, Μεταδιδασκαρική φοιτήτρια Πανεπιστημίου Τορίνου, Υπεύθυνη Στρατηγικού Σχεδιασμού Προγράμματος Προσβασιμότητα
- 13.05-13.50 Συζήτηση - Ερωτήσεις**
- 13.50-14.00 Κλείσιμο Ημερίδας**

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας
ΠΡΟΣΒΑΣΗ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Τηλέφωνα επικοινωνίας:
Βόλος: 24210 74345, 74338
Λάρισα: 2410 684396, 684395
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
prosvasi@uth.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Συμμετέχουσες/οντες

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις

Κουρουπέτρογλου Γεώργιος Καθηγητής, Διευθυντής του Εργαστηρίου Φωνής και Προσβασιμότητας, Επικεφαλής της Μονάδας Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις

Ο Καθηγητής κ. Κουρουπέτρογλου Γεώργιος είναι πτυχιούχος Φυσικός και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στις Τηλεπικοινωνίες και την Επεξεργασία Σήματος. Είναι Πρόεδρος του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), Διευθυντής του ερευνητικού Εργαστηρίου Φωνής και Προσβασιμότητας, επικεφαλής της Μονάδας Προσβασιμότητας του ΕΚΠΑ και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Γλωσσική Τεχνολογία. Είναι τακτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών (Academia Scientiarum et Artium Europaea) και πρόεδρος της Association for the Advancement of Assistive Technology in Europe (AAATE). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στις περιοχές των Φωνητικών Διεπαφών Χρήστη και της Προσβασιμότητας σε συστήματα Πληροφορικής, ως μέρη του γενικότερου τομέα της Αλληλεπίδρασης Ανθρώπου-Υπολογιστή.

Ρήγα Παρασκευή Μέλος της Μονάδας Προσβασιμότητας

Η κα Ρήγα Παρασκευή είναι Πτυχιούχος Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) με μεταπτυχιακό στα Προηγμένα Πληροφορικά Συστήματα (ΕΚΠΑ). Συμμετείχε στο ερευνητικό έργο «ΜΝΗΣΙΚΛΗΣ: Προηγμένες Καθολικές Υπηρεσίες Θέσης σε Εσωτερικούς Χώρους» και στην ανάπτυξη προσβάσιμων ιστοθέσεων, όπως οι access.uoa.gr και prosvasi.uth.gr. Εργάστηκε κάποιους μήνες ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός Πληροφορικής. Είναι μέλος του ερευνητικού Εργαστηρίου Φωνής και Προσβασιμότητας, Υποψήφια Διδάκτορας του τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και στέλεχος της Μονάδας Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, έχοντας αναλάβει καθήκοντα στο Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

Νικολαράιζη Μάγδα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Η κα Νικολαράιζη Μαγδαληνή είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική αγωγή-Αγωγή Κωφών». Η κα Νικολαράιζη είναι κάτοχος μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος στην εκπαίδευση των κωφών και βαρήκων

παιδιών από το Πανεπιστήμιο του Birmingham, στην Αγγλία. Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο, έχει συμμετάσχει και έχει συντονίσει πολλά προγράμματα και είναι κριτής σε πολλά επιστημονικά περιοδικά. Από το 2010 η κα Νικολαραϊζή είναι Επιστημονική Υπεύθυνη της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ, της Δομής Υποστήριξης των Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρίες και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Επίσης, αυτή την περίοδο είναι αναπληρώτρια πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής και αναπληρώτρια διευθύντρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών "Επιστήμες της Αγωγής: Ειδική Αγωγή" του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Παπαζαφείρη Μαρία Επιστημονική Συνεργάτρια της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Η κα Παπαζαφείρη Μαρία είναι επιστημονική συνεργάτρια της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Π.Θ.), μεταδιδακτορική ερευνήτρια και διδακτικό προσωπικό στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Π.Θ. και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Εργάστηκε για μια δεκαετία σε ποικιλία δομών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων του δημοσίου τομέα. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και κεφάλαια καθώς και ένα βιβλίο. Έχει συμμετάσχει σε ποικιλία εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων που αφορούν στην πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην εκπαίδευση και σε άλλες πτυχές της κοινωνικής ζωής. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα αφορούν στην εκπαίδευση και αξιολόγηση των ατόμων με οπτική αναπηρία και των ατόμων με αναπηρία όρασης και πολλαπλές αναπηρίες ή τυφλοκώφωση.

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.), Μονάδα Προσβασιμότητας

Παπαδόπουλος Κωνσταντίνος Καθηγητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος της Μονάδας Προσβασιμότητας, Διευθυντής του Εργαστηρίου Προσβασιμότητας και Υποστήριξης των Ατόμων με Αναπηρία

Ο κ. Παπαδόπουλος Κωνσταντίνος είναι Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Το γνωστικό του αντικείμενο αφορά στην εκπαίδευση και αποκατάσταση Ατόμων με Αναπηρία και ειδικότερα ατόμων με πρόβλημα όρασης. Στο επιστημονικό του έργο συμπεριλαμβάνονται πλήθος εργασιών σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια, ενώ είναι κριτής σε πλήθος έγκριτων διεθνών επιστημονικών περιοδικών. Επιπλέον, συμμετέχει/συμμετείχε σε πλήθος ερευνητικών προγραμμάτων, σε αρκετά εκ των οποίων είναι/ήταν επιστημονικά υπεύθυνος. Έχει διατελέσει Αντιπρύτανης στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας κατά την προηγούμενη τετραετία. Σήμερα, είναι: 1) Πρόεδρος στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2) Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Ειδικής Αγωγής, Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης, του τμήματος, 3) Διευθυντής του Εργαστηρίου Προσβασιμότητας και Υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρία και 4) Υπεύθυνος της Μονάδας Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.), Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon

Παπαδοπούλου Αγνή Επίκουρη Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της Μονάδας Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών

Η κα Παπαδοπούλου Αγνή σπούδασε Θέατρο και Παιδαγωγικά. Εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στην ΑΣΚΤ Θεσσαλονίκης. Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας με γνωστικό αντικείμενο Διδακτική της Τέχνης και Δημιουργικές Τεχνολογίες. Έχει δημοσιεύσει βιβλία, άρθρα και μελέτες για τον ρόλο της τέχνης και της τεχνολογίας στην εκπαίδευση. Έχει γράψει θέατρο και σκηνοθετήσει παραστάσεις. Είναι επιστημονική υπεύθυνη του ειδικού προγράμματος για την Πιστοποίηση Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας του Τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας και της Μονάδας Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Μανωλάκου Ματίνα Εργοθεραπεύτρια, Συντονίστρια της Υπηρεσίας ProSlon

Η κα Μανωλάκου Ματίνα σπούδασε Εργοθεραπεία στη Σχολή Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΠ) Αθηνών και απέκτησε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εξειδίκευσης στην Κοινωνική Ψυχιατρική-Παιδοψυχιατρική από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Εργάστηκε σε προγράμματα κοινωνικής και επαγγελματικής αποκατάστασης χρόνιων ψυχικά πασχόντων και φυσικής αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία στην ΕΛΕΠΑΠ Ιωαννίνων. Είναι μέλος ΕΕΠ σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής στην Κέρκυρα και υπεύθυνη της Υπηρεσίας Προσβασιμότητας Φοιτητών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.), Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας

Μηλιτσοπούλου Χρυσάνθη Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής

Η κα Μηλιτσοπούλου Χρυσάνθη εργάζεται στην Κοινωνική Μέριμνα του Πανεπιστημίου Πατρών. Είναι Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Έρευνα και Τεχνολογία Υπολογιστών με ειδίκευση στην εξατομίκευση των μηχανών αναζήτησης. Από το 2010 εργάζεται στον τομέα της σχεδίασης και της ανάπτυξης ιστοτόπων και Web εφαρμογών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα ευχρησίας και προσβασιμότητας. Διαθέτει πιστοποίηση σε θέματα κοινωνικής μέριμνας φοιτητών με αναπηρία. Στην Κοινωνική Μέριμνα, στελεχώνει τη Μονάδα Ψηφιακής Προσβασιμότητας με κύριες αρμοδιότητες την Προσβασιμότητα των ιστοτόπων του Πανεπιστημίου Πατρών, την υποστήριξη των φοιτητών με Αναπηρία στη χρήση της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας, την εκπαίδευση σε θέματα προσβασιμότητας εγγράφων και την εξωστρέφεια της δράσης της Κοινωνικής Μέριμνας.

Ορφανού Ευγενία Βιβλιοθηκονόμος

Η κα Ορφανού Ευγενία είναι Βιβλιοθηκονόμος - Αρχιονόμος με εξειδίκευση στην Πληροφορική και την Διαχείριση Πληροφορίας. Εκπόνησε τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές της στο Ηνωμένο Βασίλειο (PGDip Information Technology και MSc Information Management in the Cultural Sector). Είναι, επίσης, πιστοποιημένη εκπαιδευτρια ενηλίκων. Από το 2021

συνεργάζεται με την Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών και στελεχώνει την Μονάδα Ψηφιακής Προσβασιμότητας της Κοινωνικής Μέριμνας με κύριες αρμοδιότητες την προσβασιμότητα υλικού και την εκπαίδευση εντυποανάπηρων χρηστών. Διαθέτει πιστοποίηση σε θέματα κοινωνικής μέριμνας φοιτητών με αναπηρία.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας

Δέτσικας Νικόλαος Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής

Ο κ. Δέτσικας Νίκος είναι απόφοιτος του τμήματος Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών. Επίσης, είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος με τίτλο “Master of Science in Electrical and Computer Engineering” από το Πανεπιστήμιο Purdue των ΗΠΑ. Εργάστηκε σε εταιρίες πληροφορικής της Ελλάδας και του εξωτερικού με κύριο αντικείμενο τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη λογισμικού για διάφορες εφαρμογές και πλατφόρμες. Από το 2019 είναι υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, με αντικείμενο την Τεχνητή Νοημοσύνη και Βαθιά Μάθηση. Από το 2020 εργάζεται στην Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δ.Π.Θ.

Κουρή Ελπινίκη Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Υπολογιστών

Η κα Κουρή Ελπινίκη είναι Διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Υπολογιστών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Εργάστηκε ως ελεύθερος επαγγελματίας σε τεχνικό γραφείο, με δραστηριοποίηση στον τομέα των ηλεκτρομηχανολογικών και ενεργειακών μελετών. Από το 2018 εργάζεται στην Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δ.Π.Θ. και ασχολείται με την διεκπεραίωση μελετών προσβασιμότητας σε κτίρια και υποδομές του Δ.Π.Θ και με την εκπαίδευση χρηστών πάνω σε θέματα προσβασιμότητας.

Κονδύλη Ελένη Κοινωνική Λειτουργός

Η κα Κονδύλη Ελένη αποφοίτησε από το τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης (Δ.Π.Θ.) κατεύθυνση Κοινωνικής εργασίας, στην Κομοτηνή τον Νοέμβριο 2014. Από τον Απρίλιο του 2014 είναι εθελόντρια στην Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής και Ψυχικής Υγείας Παναγιώτης Σακελλαρόπουλος, Προστατευόμενα Διαμερίσματα Δομή Θράκης. Τον Απρίλιο του 2015 απέκτησε την άδεια ασκήσεως κοινωνικού λειτουργού. Εγγραφή στους καταλόγους στον Σύλλογο Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (ΣΚΛΕ) τον Ιανουάριο του 2018. Από τον Φεβρουάριο του 2020 είναι φοιτήτρια στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Κοινωνικής Ψυχιατρικής του τμήματος Ιατρικής του Δ.Π.Θ. Τον Ιούνιο του 2021 ξεκίνησε να εργάζεται στην Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δ.Π.Θ. Οι άξονες στους οποίους δραστηριοποιείται και στρέφεται το ενδιαφέρον της είναι ο συντονισμός και η δημιουργία ομάδων δημιουργικής απασχόλησης με στόχο την προώθηση της συνεργασίας και την ενσωμάτωση των διαφορετικών στοιχείων που απαρτίζουν στο σύνολο τους την κάθε ομάδα στην κοινότητα. Συντονισμό και δημιουργία ομάδων κοινωνικής ένταξης και ομάδες αυτοβοήθειας στο πλαίσιο

της ψυχοκοινωνικής ισορροπίας, και καθημερινών δραστηριοτήτων κοινωνικού περιεχομένου δρώντας στη σχέση περιβάλλον- κοινωνία- άτομο.

Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.), Μονάδα Προσβάσιμης Εκπαίδευσης

Αναστασιάδου Ουρανία Εικαστικός, Ε.Ε.Π. Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, Επιστημονική Υπεύθυνη Μονάδας Προσβάσιμης Εκπαίδευσης

Η κα Αναστασιάδου Ουρανία γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών (Εργαστήριο Ν. Κεσσανλή), από όπου αποφοίτησε με «Άριστα». Πραγματοποίησε με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. μεταπτυχιακές σπουδές στο Gallaudet University των Η.Π.Α. και απέκτησε προδιδακτορικό τίτλο σπουδών (Advanced Master in Education: Deafness). Είναι ενεργή εικαστικός και εργάζεται ως Ε.Ε.Π. στο Τμήμα Εικαστικών Τεχνών της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών Αθηνών. Επίσης, είναι η επιστημονική υπεύθυνη και ιδρύτρια της Μονάδας Προσβάσιμης Εκπαίδευσης για τους Φοιτητές και Αποφοίτους με Αναπηρία/Χρόνιες Παθήσεις/Μαθησιακές Δυσκολίες της Α.Σ.Κ.Τ.. Στα πλαίσια των δράσεων της Μονάδας συνεργάζεται με πολλούς εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς φορείς πραγματοποιώντας εκπαιδευτικά ή/και ερευνητικά προγράμματα. Έχει συμμετάσχει σε πλείστα ευρωπαϊκά προγράμματα ως επιστημονική συνεργάτης. Είναι ιδρυτικό μέλος του Σωματίου Διεργημένων Ε.Ν.Γ. και το 1999 διετέλεσε καλλιτεχνική διευθύντρια του 1^{ου} Φεστιβάλ Κωφών. Ασχολείται ερευνητικά με τη διδακτική της τέχνης σε άτομα με αναπηρία, με ζητήματα προσβασιμότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και με τις σύγχρονες πρακτικές ανάπτυξης εικαστικού έργου που άπτονται της έννοιας της αναπηρίας και της ετερογένειας.

Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.), Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών & Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία

Λυγερούδη Πέπη Κοινωνική Λειτουργός, Εκπαιδευτικός

Η κα Λυγερούδη Πέπη γεννήθηκε στην Αλεξ/πολη το 1965. Είναι παντρεμένη και κατοικεί στο Ηράκλειο Κρήτης. Σπούδασε Κοινωνική εργασία στο ΤΕΙ Ηρακλείου και Παιδαγωγικές επιστήμες στο Παν/μιο Κρήτης. Ολοκλήρωσε το διετές μετεκπαιδευτικό σεμινάριο γνωσιακής - συμπεριφορικής ψυχοθεραπείας (CBT), τομέας Ψυχιατρικής και επιστημών συμπεριφοράς και του Τμήματος Ιατρικής του Παν/μιου Κρήτης, καθώς επίσης και το ετήσιο πρόγραμμα «Ειδική αγωγή – Μαθησιακές δυσκολίες»: Εξειδίκευση σε σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία και τον σχεδιασμό παρεμβάσεων του Παν/μιου Θεσσαλίας. Είναι κάτοχος άδειας άσκησης του επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού και μέλος του Πανελληνίου Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (ΣΚΛΕ). Από το 1986 εργάζεται ως Κοινωνική Λειτουργός σε ευάλωτες ομάδες, με παιδιά με ειδικές ανάγκες, με εφήβους, με ενήλικες και με οικογένειες, σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας προγράμματα κοινωνικοποίησης, διαχείρισης διαπροσωπικών σχέσεων, συμβουλευτική. Υπήρξε επιστημονική συνεργάτης

στην εκπαίδευση σπουδαστών κοινωνικής εργασίας. Έχει πραγματοποιήσει πλήθος παρουσιάσεων και συμμετοχές σε οργανωτικές και επιστημονικές επιτροπές συνεδρίων. Σήμερα εργάζεται ως Κοινωνική Λειτουργός στο Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών του Παν/μιου Κρήτης, παρέχοντας υπηρεσίες τόσο στην ομάδα ψυχολογικής στήριξης όσο και στην ομάδα στήριξης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Αρχοντάκη Αριάδνη Κοινωνιολόγος

Η κα Αρχοντάκη Αριάδνη είναι Κοινωνιολόγος, στην ομάδα στήριξης φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του Πανεπιστημίου Κρήτης, με σκοπό την καταγραφή δυσκολιών & εφαρμογή απαιτούμενων ειδικών παροχών και διευκολύνσεων, προσδιορισμό των δεξιοτήτων, επικοινωνία με γονείς/μέλη/επιστημονικής κοινότητας και συμμετοχή σε προγράμματα εθελοντισμού σε συνεργασία με κρατικούς φορείς. Επιπλέον, είναι υπεύθυνη για τη νέα ιστοσελίδα και σελίδα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Καθιέρωσε τη χρήση του SKYPE για τα εξ αποστάσεως ραντεβού. Έχει παρακολουθήσει πλειάδα εκπαιδευτικών ετήσιων σεμιναρίων / επιμόρφωσης / συνεδρίων με θέματα που άπτονται της ειδικής αγωγής, της συμβουλευτικής ψυχολογίας, παιδοψυχολογίας, της διαχείρισης διαζυγίου γονέων, της προπονητικής ζωής, ΔΕΠ-Υ, Νοητικής υστέρησης και αυτισμού, σε αγχώδεις διαταραχές και ψυχιατρικής. Υπήρξε ομιλήτρια σε συνέδριο της Πάτρας για την Προσβασιμότητα στη μάθηση των Φοιτητών με Ειδικές Ανάγκες / Αναπηρίες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση», για την Παρουσίαση του Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών. Δημοσιευμένο άρθρο για την περιγραφή λειτουργίας του ΣΚΦ, στο British Journal of Psychiatry-International.

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.), Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών

Ασπιώτης Βασίλειος Υπηρεσίες Εφαρμογών Πληροφορικής

Ο κ. Βασίλειος Ασπιώτης είναι Πτυχιούχος Πληροφορικής, MSc. Διαθέτει εργασιακή εμπειρία ως Free Launch Web developer, IT support και IT advisor στο Πανεπιστήμιο Leeds Beckett University του Ηνωμένου Βασιλείου. Από το 2019 εργάζεται στην Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων παρέχοντας πληροφοριακή υποστήριξη στο Έργο. Παρέχει διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφόρηση και εκπαιδευτικό υλικό με την αναβάθμιση και την αναπροσαρμογή των Ιστοσελίδων. Ενασχόληση στην τεχνική υποστήριξη σε βοηθητικό εξοπλισμό (assistive technology) όπως και την υποστήριξη στην παραγωγή προσβάσιμου ακαδημαϊκού υλικού και την πρόσβαση σε βιβλιογραφικές πηγές και πληροφόρηση σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές.

Χρυσάφη Λουκία Βιβλιοθηκονόμος, Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας

Η κα Λουκία Χρυσάφη είναι πτυχιούχος ειδικότητας Βιβλιοθηκονόμου, MSc. Από το 2019 εργάζεται στην Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συμμετέχοντας στην ανάπτυξη εφαρμογών και υποδομών υποστήριξης φοιτητών ΑμεΑ στη Βιβλιοθήκη του

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ειδικότερα, στην δημιουργία προσβάσιμων τεκμηρίων και την ένταξη τους στην υπηρεσία AmeLib του Συνδέσμου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Συμμετέχει στην ενεργοποίηση των υποδομών και των συλλογών Braille της Βιβλιοθήκης για χρήση από άτομα με προβλήματα όρασης, προώθηση της υπηρεσίας και υποστήριξη φοιτητών ΑμεΑ στη χρήση των πηγών της Βιβλιοθήκης. Παρέχει τεχνογνωσία για τον εξοπλισμό των σταθμών εργασίας για ΦμεΑ.

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων

Πνευματικός Δημήτριος Καθηγητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος Μονάδας Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ)

Ο κ. Δημήτρης Πνευματικός είναι Καθηγητής Αναπτυξιακής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα στο Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Παράλληλα, διατελεί πρόεδρος του Τμήματος Ψυχολογίας (ΦΕΚ υπ’ Αριθμ. 4610/07.05.2019, Τεύχ. 70, Άρθρο 14, Παράγρ 1, ι). Μεταξύ των μαθημάτων που διδάσκει συγκαταλέγονται η Αναπτυξιακή και Εκπαιδευτική Ψυχολογία, τα Κίνητρα στην Εκπαίδευση καθώς και η Γνωσιακή Επιστήμη και ΤΠΕ. Έχει την επιστημονική επίβλεψη της Μονάδας Υποστήριξης Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ), η οποία ιδρύθηκε το 2020 και κατά την πρώτη φάση λειτουργίας της χρηματοδοτείται από την Πράξη “Υποστήριξη Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (MIS 5051039)”.

Χριστοδούλου Παναγιώτα Υποψήφια Διδάκτορας Π.Δ.Μ.

Η κα Χριστοδούλου Παναγιώτα είναι υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ). Είναι εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και από την ίδρυση της Μονάδας Υποστήριξης Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ) του ΠΔΜ έχει αναλάβει την διοικητική διαχείριση της Πράξης “Υποστήριξη Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (MIS 5051039)” και τη γραμματειακή υποστήριξη της ΜΥΦΕΟ.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.), Πρόγραμμα Προσβασιμότητα στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς»

Γεωργόπουλος Νικόλαος Καθηγητής, Επιστημονικός Υπεύθυνος Γραφείου Διασύνδεσης και Προγράμματος Προσβασιμότητα

Ο κ. Γεωργόπουλος Β. Νικόλαος είναι Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA), Καθηγητής ‘Στρατηγικού Μάνατζμεντ και Πληροφοριακών Συστημάτων’ στο Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων, Αναπληρωτής Πρόεδρος του

Τμήματος Τουριστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Διευθυντής του Κέντρου Έρευνας, Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ), Επιστημονικός Υπεύθυνος του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, καθώς και Πρόεδρος της Κεντρικής Επιστημονικής Επιτροπής για την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης & Νεολαίας του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων. Έχει διατελέσει Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, Πρόεδρος του Κέντρου Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς, Πρόεδρος του Τμήματος Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων, καθώς και Μέλος του ΔΣ της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Είναι αριστούχος του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, κατέχει δύο μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών, από το Πανεπιστήμιο του Birmingham (MBA) και από το London School of Economics (MSc in MIS), καθώς και διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στο Στρατηγικό Μάνατζμεντ, στα Πληροφοριακά Συστήματα, στο Ηλεκτρονικό Επιχειρείν, στη Διαχείριση Γνώσης, στη Διαχείριση Κρίσεων και στα Στρατηγικά Πληροφοριακά Συστήματα.

Μαστροκούκου Σοφία Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Πανεπιστημίου Τορίνου, Υπεύθυνη Στρατηγικού Σχεδιασμού Προγράμματος Προσβασιμότητα

Η κα Μαστροκούκου Α. Σοφία είναι Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο του Τορίνο στο Τμήμα Ψυχολογίας. Στη διδακτορική της διατριβή στο Πανεπιστήμιο Milano-Bicocca (Ιταλία) μελέτησε την αποτελεσματικότητα των διδασκόντων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα. Έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές στη Δημόσια Πολιτική και Κοινωνική Αλλαγή, στις Διεθνείς Επιστήμες από το Πανεπιστήμιο του Τορίνο, στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Κύπρου, καθώς και στις Διδακτικές και Ψυχολογικές Μεθόδους στην Εκπαίδευση από το Πανεπιστήμιο της L'Aquila. Διαθέτει, επίσης, πτυχίο Ελληνικής Φιλολογίας από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Το 2019, ανέλαβε το συντονισμό της Μονάδας Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Από το 2016 εργάζεται σε διάφορα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα στο εξωτερικό ως ερευνήτρια και συντάκτρια προτάσεων για χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα. Εργάστηκε για περισσότερα από 4 χρόνια ως Σύμβουλος Σταδιοδρομίας και Εκπαίδευσης στο Γραφείο Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η διαχείριση της ποιότητας και η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας στα ΑΕΙ, και η συγκριτική ανάλυση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα άτομα με αναπηρία.

Περίληψεις

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.)	
Όνομα Δομής - Υπηρεσίας	ΠΡΟΣΒΑΣΗ, Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.
Στόχος υπηρεσίας	Στόχος της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ είναι η ενίσχυση της μαθησιακής και κοινωνικής πρόσβασης των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΦμεΑ) καθώς και της χωρικής προσβασιμότητας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.).
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<p>Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ παρέχει υπηρεσίες (δια ζώσης και εξ αποστάσεως) που απευθύνονται καταρχήν στους φοιτητές και στις φοιτήτριες με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του Π.Θ. καθώς και στο διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του Π.Θ.. Τέλος, συμμετέχει και σε δράσεις εκτός Π.Θ. σχετικές με την πρόσβαση και την αναπηρία.</p> <p>Οι πιο αντιπροσωπευτικές υπηρεσίες που παρέχονται στις φοιτήτριες και τους φοιτητές με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι οι εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καταγραφή εξατομικευμένων αναγκών. 2. Γνωριμία και εξοικείωση με τους χώρους και τις υπηρεσίες του Π.Θ. 3. Μετακίνηση στους χώρους του Π.Θ. 4. Εκμάθηση ηλεκτρονικών εφαρμογών. 5. Χρήση και δανεισμός υποστηρικτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού. 6. Πρόσβαση στην επικοινωνία. 7. Προσαρμογές κατά την παρακολούθηση μαθημάτων. 8. Προσαρμογές στο εκπαιδευτικό υλικό. 9. Εκπόνηση εργασιών. 10. Προετοιμασία για τις εξετάσεις. 11. Προσαρμογές στις εξετάσεις. 12. Σεμινάρια και εργαστήρια για την ανάπτυξη δεξιοτήτων.
Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διαδικασία εξατομικευμένης υποστήριξης ΦμεΑ.<ul style="list-style-type: none"> • Εξατομικευμένη καταγραφή αναγκών. • Εξατομικευμένο πλάνο υποστήριξης και ενημέρωσης στο οποίο συμμετέχουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες. • Εφαρμογή του εξατομικευμένου πλάνου υποστήριξης. • Λήψη ανατροφοδότησης από τους/τις φοιτητές/τριες. 2. Εθελοντικό πρόγραμμα της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ – Υποστήριξη από συνομηλίκους. <p>Οι εθελοντές και οι εθελόντριες της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ εμπλέκονται ενεργά στην παροχή πολλαπλών υπηρεσιών αναφορικά με την πρόσβαση και τη βελτίωση της ποιότητας της καθημερινότητάς των φοιτητών/τριών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της κοινότητας του Π.Θ., αλλά και της τοπικής κοινωνίας σε θέματα αναφορικά με την αναπηρία και την πρόσβαση. Οι εθελοντές και οι εθελόντριες</p>

	υποστηρίζονται και εποπτεύονται από το προσωπικό της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ σε όλη τη διάρκεια της εθελοντικής τους δράσης.
Περιορισμοί – εμπόδια	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη μόνιμων θέσεων προσωπικού στη δομή της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ. 2. Έλλειψη νομοθετικών ρυθμίσεων για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. 3. Έλλειψη σταθερής χρηματοδότησης.
Προτάσεις	Πρόσληψη προσωπικού, βελτίωση ιστοσελίδας, αύξηση σεμιναρίων, σύνδεση με την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Νικολαράιζη Μάγδα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ. Παπαζαφείρη Μαρία, Επιστημονική συνεργάτης της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ.

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.)

Όνομα Δομής - Υπηρεσίας	Μονάδα Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
Στόχος υπηρεσίας	Η Μονάδα Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στοχεύει στη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των φοιτητών με αναπηρία (ΦμεΑ) ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις ακαδημαϊκές σπουδές και στην ισότιμη και χωρίς περιορισμούς συμμετοχή τους σε επιμέρους δράσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υπηρεσία καταγραφής αναγκών των ΦμεΑ. Μέσω αυτής της υπηρεσίας η Μονάδα Προσβασιμότητας παρακολουθεί τις ανάγκες και παρέχει εξειδικευμένες λύσεις για τον/την κάθε φοιτητή/φοιτήτρια. 2. Υπηρεσία παρακολούθησης και βελτίωσης της προσβασιμότητας των χώρων του πανεπιστημίου. Στις δραστηριότητες της υπηρεσίας συμπεριλαμβάνονται: παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τον έλεγχο και την εξασφάλιση προδιαγραφών προσβασιμότητας σε κάθε νέα εσωτερική και εξωτερική κατασκευή στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, προτάσεις για παρεμβάσεις στα υπάρχοντα κτίρια, προσδιορισμός αναγκών με βάση την αναπηρία, παροχή τεχνογνωσίας και οδηγιών, έρευνα για την κατασκευή εξειδικευμένων εργαλείων, εφαρμογών και βοηθημάτων για την επίλυση προβλημάτων προσβασιμότητας του χώρου και άλλα. 3. Υπηρεσία ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Στις δραστηριότητες της υπηρεσίας συμπεριλαμβάνονται: προσδιορισμός αναγκών σε υποστηρικτικές τεχνολογίες με βάση την αναπηρία, δημιουργία προσβάσιμων σταθμών εργασίας, παροχή τεχνογνωσίας και οδηγιών, έρευνα για την κατασκευή εξειδικευμένων εργαλείων, εφαρμογών και βοηθημάτων για την επίλυση προβλημάτων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και άλλα. 4. Υπηρεσία παραγωγής προσβάσιμων συγγραμμάτων. Μέσω αυτής της υπηρεσίας οι ΦμεΑ έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στο εκπαιδευτικό υλικό σε διάφορες ψηφιακές μορφές. 5. Υπηρεσία μεταφοράς των ΦμεΑ. Πρόκειται για μια υπηρεσία που αφορά στην παροχή δωρεάν μεταφοράς των ΦμεΑ από την οικία τους στο πανεπιστήμιο και αντίστροφα με τη χρήση ειδικού αυτοκινήτου μεταφοράς ατόμων με αναπηρία. 6. Υπηρεσία επιμόρφωσης και υποστήριξης καθηγητών συμβούλων φοιτητών/τριών με αναπηρία και υπαλλήλων γραμματειών τμημάτων του πανεπιστημίου. Στα πλαίσια αυτής της υπηρεσίας έχει οριστεί σε κάθε Τμήμα του Πανεπιστημίου ένας Σύμβουλος Καθηγητής, καθώς και ένας αρμόδιος υπάλληλος από κάθε γραμματεία τμήματος του Πανεπιστημίου, οι οποίοι υπό την καθοδήγηση της Μονάδας Προσβασιμότητας φροντίζουν για την επαρκή υποστήριξη των ΦμεΑ κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. 7. Υπηρεσία υποστήριξης της επιχειρηματικότητας των ΦμεΑ. Η υπηρεσία αφορά στην καλλιέργεια επιχειρηματικών δεξιοτήτων των ΦμεΑ, την υποστήριξη επιχειρηματικών σχεδίων που στοχεύουν στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών για άτομα με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλα.

Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η υπηρεσία παραγωγής προσβάσιμων συγγραμμάτων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ισότιμη συμμετοχή των φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην εκπαιδευτική διαδικασία και η παροχή του εκπαιδευτικού υλικού σε διάφορες ψηφιακές μορφές (word, epub, pdf, daisy, κ.α.) αποτελεί βασικό αίτημα των φοιτητών/τριών προκειμένου να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. 2. Η υπηρεσία παρακολούθησης και βελτίωσης της προσβασιμότητας των χώρων του πανεπιστημίου είναι επίσης πολύ σημαντική για τη δυνατότητα ανεμπόδιστης μετακίνησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των φοιτητών/τριών με αναπηρία στο χώρο του Πανεπιστημίου. Ως εκ τούτου, η τήρηση προδιαγραφών σχεδιασμού και η παροχή ειδικών βοηθημάτων προσβασιμότητας αποτελούν κεντρικό μέλημα αυτής της υπηρεσίας.
Περιορισμοί – εμπόδια	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η μη έγκαιρη παράδοση της εξεταστέας ύλης από τους διδάσκοντες προς τη Μονάδα Προσβασιμότητας για την όσο το δυνατόν πιο νωρίς παροχή προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού σε ΦμεΑ. 2. Η αδυναμία συνδρομής των εθελοντών-συμφοιτητών, λόγω πανδημίας, που συμβάλουν στην παραγωγή προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού και στην υποστήριξη πρόσθετων αναγκών των ΦμεΑ.
Προτάσεις	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η διεύρυνση του δικτύου των εθελοντών-συμφοιτητών και η συνεχής ενημέρωση του διδακτικού προσωπικού, προκειμένου να συνδράμουν αποτελεσματικά και ουσιαστικά στο έργο της Μονάδας Προσβασιμότητας. 2. Η στενή συνεργασία των Μονάδων Προσβασιμότητας από τα διαφορετικά Πανεπιστήμια της χώρας. 3. Η εκπαίδευση/επιμόρφωση του προσωπικού των Μονάδων σε ειδικά θέματα.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, Καθηγητής, Επιστημονικά υπεύθυνος της Μονάδας Προσβασιμότητας, Διευθυντής του Εργαστηρίου Προσβασιμότητας και Υποστήριξης των Ατόμων με Αναπηρία.

Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.)

Όνομα Δομής - Υπηρεσίας	Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών και Υπηρεσία ProSlon.
Στόχος υπηρεσίας	Η αντιμετώπιση του φοιτητή με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ως ισότιμου και ενεργού μέλους μιας κοινότητας και η διαμόρφωση ενός ακαδημαϊκού, κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, που αντιλαμβάνεται και προσαρμόζεται στη φύση και τις δυσκολίες της ασθένειας ή της αναπηρίας. Έμφαση δίνεται στην ολιστική αντιμετώπιση των προβλημάτων κατά τη διάρκεια της φοιτητικής ζωής μέσω διεπιστημονικής ομάδας υποστήριξης.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εβδομαδιαίες συναντήσεις της διεπιστημονικής ομάδας (Εργοθεραπεύτρια, Ψυχολόγος, Κοινωνική Λειτουργός, Πληροφορικός) για την διαμόρφωση ενός εξατομικευμένου σχεδίου στήριξης του στο πλαίσιο της ολιστικής προσέγγισης. 2. Σύσταση-Εκπαίδευση-Υποστήριξη Ομάδας Εθελοντών φοιτητών (Buddy system για ΦμεΑ). 3. Οργάνωση και υλοποίηση ομαδικών Προγραμμάτων Δραστηριοτήτων (μελέτης, καλλιέργειας ενδιαφερόντων, καθημερινής ζωής) με συμμετοχή ΦμεΑ και γενικού φοιτητικού πληθυσμού (διά ζώσης και εξ αποστάσεως). 4. Συνεργασία με τους καθηγητές και το διοικητικό προσωπικό, με τη συγκατάθεση του φοιτητή, για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των ακαδημαϊκών του υποχρεώσεων. 5. Λειτουργία 12ωρης ζωντανής γραμμής τηλεφωνικής ενημέρωσης για τις υπηρεσίες της Μονάδας. 6. Skype-live ενημέρωση και παροχή διαδικτυακών συνεδριών (Zoom) Υπηρεσίας ProSlon.
Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εβδομαδιαίες συναντήσεις της Διεπιστημονικής Ομάδας, όπου μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, της ενημέρωσης και της συνεργασίας, επιτυγχάνεται η διαμόρφωση ενός δυναμικού υποστηρικτικού περιβάλλοντος που αντιλαμβάνεται και κατά το δυνατό προσαρμόζεται και απαντά στις εξατομικευμένες ανάγκες του κάθε φοιτητή. 2. Οργάνωση και υλοποίηση Ομαδικών Προγραμμάτων Δραστηριοτήτων στις οποίες ενισχύεται η λειτουργικότητα σε διάφορους τομείς και ευνοείται η κοινωνική αλληλεπίδραση και η συμπερίληψη των ΦμεΑ ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στον γενικότερο φοιτητικό πληθυσμό.
Περιορισμοί – εμπόδια	Ελλιπής ή περιορισμένη γνώση, ενημέρωση και μέριμνα, για τις επιπτώσεις παθήσεων και χρόνιων καταστάσεων (πέραν των αισθητηριακών ή κινητικών διαταραχών) που προκαλούν δυσλειτουργίες και επηρεάζουν την ποιότητα ζωής και την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών.
Προτάσεις	Ενημερωτικές δράσεις αναφορικά με την κατανόηση α) της ευρύτητας της έννοιας «αναπηρία» και β) των διαφοροποιημένων αναγκών του κάθε ατόμου που πάσχει από αυτήν.

Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Παπαδοπούλου Αγνή, Επίκουρη Καθηγήτρια, Επιστημονική Υπεύθυνη της Μονάδας Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών Ιονίου Πανεπιστημίου. Μανωλάκου Ματίνα, Εργοθεραπεύτρια, Συντονίστρια της Υπηρεσίας ProSlon.
---	--

Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.)

Όνομα Δομής-Υπηρεσίας	Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας Πανεπιστημίου Πατρών.
Στόχος υπηρεσίας	Κεντρικός σκοπός είναι η υποστήριξη των φοιτητών/τριών που προέρχονται από Ευαίσθητες/Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες καθώς και η παροχή ισότιμης εκπαίδευσης, ευκαιριών και προσβασιμότητας σε όλους τους/ις φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών. Απώτερος στόχος της είναι η αύξηση του ποσοστού έγκαιρης ολοκλήρωσης του κύκλου σπουδών, η μείωση της ακαδημαϊκής διαρροής καθώς και η μετέπειτα ένταξη στην κοινωνία και αγορά εργασίας.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	Βασικοί άξονες υποστήριξης <ol style="list-style-type: none"> 1. Υποστήριξη των φοιτητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία. 2. Υποστήριξη στην προσβασιμότητα των κτιριακών υποδομών καθώς και των ιστοσελίδων του Πανεπιστημίου. 3. Ανάπτυξη ψηφιακών συστημάτων και υποστηρικτικών τεχνολογιών. 4. Εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών εργασίας για την πρόσβαση φοιτητών με Αναπηρία στο έντυπο και ηλεκτρονικό πληροφοριακό υλικό. 5. Μετατροπή (κατόπιν αιτήματος) του εκπαιδευτικού υλικού σε προσβάσιμη μορφή. 6. Εκπαίδευση των εντυπο-ανάπηρων φοιτητών στη χρήση της υποστηρικτικής τεχνολογίας. 7. Εκπαίδευση του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού σε θέματα που αφορούν την ψηφιακή προσβασιμότητα. 8. Συμμετοχή στη δράση Amelib του ΣΕΑΒ. 9. Διαμόρφωση βοηθητικών δομών για τη φυσική προσβασιμότητα σε βασικούς χώρους του Πανεπιστημίου Πατρών, όπως ράμπες, σκάφες, αναβατόρια, κ.α. 10. Ευαισθητοποίηση της πανεπιστημιακής και ευρύτερης κοινότητας σε θέματα που άπτονται του φυσικού αντικείμενου της Μονάδας Ψηφιακής Προσβασιμότητας μέσω σχετικής αρθρογραφίας, δημιουργίας οδηγιών και διοργάνωση διαδικτυακών σεμιναρίων.
Σημαντικές υπηρεσίες	Η Κοινωνική Μέριμνα του Πανεπιστημίου Πατρών υιοθετεί καλές πρακτικές στον τομέα της μετατροπής και παροχής προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού και γενικά στον τομέα της ψηφιακής προσβασιμότητας, όπου στόχος είναι να καθίσταται προσβάσιμο το πληροφοριακό υλικό που απευθύνεται στην πανεπιστημιακή κοινότητα. Παράλληλα, στόχος είναι αυτή η γνώση που προέρχεται μέσω αυτής της διαδικασίας να διαχέεται και στην ευρύτερη κοινότητα.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Μηλιτσοπούλου Χρυσάνθη, Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής. Ορφανού Ευγενία, Βιβλιοθηκονόμος.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.)

Όνομα Δομής - Υπηρεσίας	Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δ.Π.Θ.
Στόχος υπηρεσίας	Τα δύο τμήματα της Δομής Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας (ΔοΣυΠ) συνεργάζονται με στόχο την ισότιμη πρόσβαση στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, την προαγωγή της επικοινωνιακής μάθησης, της ακαδημαϊκής επιτυχίας και της κοινωνικοποίησης των φοιτητών του Δ.Π.Θ., με ιδιαιτερότητες και αναπηρίες.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες διευκόλυνσης της πρόσβασης στους χώρους.<ul style="list-style-type: none"> Συστηματική αξιολόγηση στα υφιστάμενα κτίρια. Προτάσεις για βελτιώσεις. Προσαρμογή του περιβάλλοντος εκπαίδευσης και την αξιοποίηση υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής.<ul style="list-style-type: none"> Μετατροπή του εκπαιδευτικού υλικού που επιθυμεί ο κάθε φοιτητής/τρια σε κατάλληλες προσβάσιμες μορφές (όπως αρχείο ήχου ή EPUB). Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για δωρεάν προσβάσιμα λογισμικά και εφαρμογές (Speech to Text, Text to Speech κ.α.). Δράσεις εκπαίδευσης εθελοντών σε ζητήματα προσβασιμότητας. Παρεμβάσεις που αξιοποιούν ως εργαλείο παραγωγής δεδομένων την ατομική καθώς και ομαδική εστιασμένη συνέντευξη (focus group) με φοιτητές από διαφορετικά τμήματα του Δ.Π.Θ, για να ληφθούν υπόψη οι προτάσεις των ίδιων των φοιτητών/τριών για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και να αξιολογηθούν τα ψηφιακά εργαλεία μετατροπής προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού που οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν ή έχουν εκπαιδευτεί σε αυτά και να καταγραφούν ανάγκες και ενδυναμωτικοί παράγοντες.
Σημαντικές υπηρεσίες	Οι δύο υπηρεσίες που θα αναλυθούν είναι: <ol style="list-style-type: none"> Η υπηρεσία πρόσβασης στους χώρους. Αναφορά στην αντίστοιχη νομοθεσία και ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιούνται οι μηνιαίες αξιολογήσεις στα υφιστάμενα κτίρια. Μετατροπή εκπαιδευτικού υλικού σε προσβάσιμη μορφή σε συνεργασία με τους εθελοντές. Θα γίνει αναφορά στα λογισμικά και εφαρμογές που χρησιμοποιούνται, στην εκπαίδευση των εθελοντών, και στον τρόπο αξιολόγησης των πρακτικών αυτών, μέσω των ατομικών και ομαδικά εστιασμένων (focus group) συνεντεύξεων των φοιτητών/τριών που έχουν λάβει την υπηρεσία.
Προτάσεις	Δημιουργία έξι προσβάσιμων σταθμών εργασίας στις τέσσερις πόλεις του Δ.Π.Θ.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Δέσικας Νικόλαος, Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής. Κουρή Ελπινίκη, Ηλεκτρολόγος Μηχανικών και Μηχανικός Υπολογιστών. Κονδύλη Ελένη, Κοινωνικός Λειτουργός.

Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.)

Όνομα Δομής - Υπηρεσίας	Μονάδα Προσβάσιμης Εκπαίδευσης της Α.Σ.Κ.Τ.
Στόχος υπηρεσίας	Δημιουργία ενταξιακού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Παροχή στις/στους φοιτήτριες/ές και στις/στους αποφοίτους σημαίνουσα ακαδημαϊκή υποστήριξη στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο παράλληλα με υλικοτεχνικές υποδομές και συνεχή σύνδεση με το παγκόσμιο εικαστικό γίγνεσθαι.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ακαδημαϊκή εξατομικευμένη ενισχυτική διδασκαλία. 2. Mentoring σε φοιτήτριες/ές & απόφοιτες/ους σχετικά με την εξέλιξη του εικαστικού έργου. 3. Ανατροφοδότηση για τις ασκήσεις των εικαστικών εργαστηρίων. 4. Ανατροφοδότηση για τις πτυχιακές εργασίες. 5. Μεθοδολογία εκπόνησης εργασιών. 6. Επιοπτεία/Διόρθωση θεωρητικών εργασιών. 7. Δημιουργία ειδικών σημειώσεων για φοιτήτριες/ές: βίντεο-σημειώσεις στη νοηματική γλώσσα για κωφές/ούς, braille/ακουστικές για τυφλές/ούς. Συνεργασία με φοιτήτριες/ές για δίκτυο παροχής γραπτών σημειώσεων. 8. Υπηρεσίες διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για τα προπτυχιακά μαθήματα/Erasmus. 9. Εκμάθηση εικαστικών δεξιοτήτων. 10. Εκμάθηση εφαρμοσμένης τεχνολογίας. 11. Διαμεσολάβηση με διδάσκοντες/ουσες, διοικητικές υπηρεσίες, Βιβλιοθήκη. 12. Διασύνδεση με καλλιτεχνικούς φορείς. Υποστήριξη συμμετοχών σε εικαστικές εκθέσεις/projects.
Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τμήμα Εκμάθησης Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας για φοιτήτριες/ές, διδάσκουσες/ντες, διοικητικό προσωπικό. Αντίστροφη Ενσωμάτωση. 2. Μεικτό εικαστικό εργαστήριο με την Κωφή Sound Artist Christine Sun Kim σε Αθήνα και Ύδρα σε συνεργασία με τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών και την Πρεσβεία των Η.Π.Α.. 3. Εικαστικοί με Δυσκολίες στην Όραση/Εξατομικευμένη Παρέμβαση: Λυκούργος Πορφύρης και Γεωργία Γερογιάννη.
Περιορισμοί – εμπόδια	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δυσκολίες στη διάχυση της πληροφορίας. 2. Στερεοτυπικές αντιλήψεις για την αναπηρία και άρνηση συνεργατικών λύσεων και παρεμβάσεων. 3. Μη κατανόηση της Καθολικής Προσβασιμότητας και του τί σημαίνει παροχή καθολικής προσβασιμότητας, τι σημαίνει ένα καθολικά προσβάσιμο site και ένα καθολικά προσβάσιμο κτίριο, μία Σχολή χωρίς αποκλεισμούς. Τι σημαίνει αυτόνομη των φοιτητών και όχι αυτά που επιλέγουν οι μη ανάπηροι ή εξαναγκάζονται να οικειοποιούνται οι ανάπηροι για να επιβιώσουν.
Προτάσεις	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εργαστήρια laser cut σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων για:<ul style="list-style-type: none"> • Φοιτήτριες/ές Ε.Δ. του Τ.Ε.Τ. της Α.Σ.Κ.Τ. • Απόφοιτες/οι Α.Σ.Κ.Τ./Μέλη της Κοινότητας των Κωφών/Βαρηκών στην Αθήνα.

	2. Σχεδιασμός μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών σε συνεργασία με τη διδάσκουσα της Διδακτικής της Τέχνης σχετικό με την Ειδική Καλλιτεχνική Εκπαίδευση.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Ουρανία Αναστασιάδου, Εικαστικός Ε.Ε.Π. Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, Επιστημονική Υπεύθυνη Μονάδας Προσβάσιμης Εκπαίδευσης, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.)

Όνομα Δομής – Υπηρεσίας	Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών - Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία.
Στόχος υπηρεσίας	1. Η ενίσχυση της μαθησιακής και κοινωνικής πρόσβασης των φοιτητών μας. 2. Η ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών τους, χωρίς να νοείται μείωση των απαιτήσεων της κάθε σχολής/τμήματος.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	1. Εξατομικευμένες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις. 2. Καλλιέργεια νέων μαθησιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων προσαρμοσμένων στις αυξημένες ακαδημαϊκές ανάγκες. 3. Ψυχοεκπαίδευση για τη φύση των μαθησιακών δυσκολιών. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες απευθύνονται σε φοιτητές με αναπηρίες αλλά και στο σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας του Π.Κ.
Σημαντικές υπηρεσίες	1. Εξατομικευμένες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις που αφορούν μαθήματα και τον τρόπο για την αξιολόγηση του φοιτητή με αναπηρία. <ul style="list-style-type: none"> • Αίτημα από τον/την φοιτητή/τρια – ανανέωση κάθε εξάμηνο. • Εξατομικευμένη αντιμετώπιση κάθε αιτήματος. • Σύνταξη ενημερωτικής επιστολής με προτάσεις εκπαιδευτικών ρυθμίσεων ανάλογες των αναγκών του φοιτητή. • Με την γραπτή συναίνεση - αποστολή ενημερωτικής επιστολής στους διδάσκοντες και στον πρόεδρο του Τμήματος. • Η δικτύωση και η διασύνδεση με διδάσκοντες, διοικητικό προσωπικό ή ακαδημαϊκούς θεσμούς, για την προώθηση του αιτήματος του φοιτητή. 2. Πρόγραμμα παρέμβασης με θέμα «Στρατηγικές μάθησης - οργάνωση μελέτης – οργάνωση χρόνου» σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Τέσσερις περίπου συναντήσεις με στόχο την καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων καθώς και την ψυχοεκπαίδευση για τη φύση των μαθησιακών δυσκολιών.
Περιορισμοί – εμπόδια	Ο μικρός αριθμός προσωπικού σε αναλογία με το φοιτητικό πληθυσμό.
Προτάσεις	1. Οργάνωση εθελοντών ομηλικών φοιτητών. 2. Σχεδιασμός προγράμματος ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ενδυνάμωσης των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε θέματα αναπηρίας.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Λυγερούδη Πέπη, Κοινωνική Λειτουργός, Εκπαιδευτικός. Αρχοντάκη Αριάνα, Κοινωνιολόγος.

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.)	
Όνομα Δομής – Υπηρεσίας	Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Στόχος υπηρεσίας	Δημιουργία ενός ευνοϊκού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων για την στήριξη των φοιτητών που για ιατρικούς ή άλλους κοινωνικούς λόγους αντιμετωπίζουν λειτουργικές και εκπαιδευτικές δυσκολίες στην ολοκλήρωση των σπουδών τους.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Καταγραφή αναγκών των φοιτητών για εντοπισμό ζητημάτων στη φυσική προσβασιμότητα και στις εκπαιδευτικές διαδικασίες. 2. Ιδρυματική Πολιτική – Εσωτερικοί κανονισμοί – Αυτοματοποίηση εσωτερικών διαδικασιών. 3. Προτάσεις για εξατομικευμένες λύσεις για τον κάθε φοιτητή με αναπηρία. 4. Δημιουργία προσβάσιμων σταθμών εργασίας και παροχή υποστηρικτικών τεχνολογιών. 5. Υποστήριξη για εύκολη πρόσβαση στις συλλογές της Βιβλιοθήκης, στις υπηρεσίες του Διαδικτύου και στην εκπόνηση εργασιών και έρευνας. 6. Υπηρεσία εθελοντισμού. 7. Οικονομική ενίσχυση φοιτητών ΕΚΟ. 8. Μετατροπή των ακαδημαϊκών συγγραμμάτων σε ποικίλες προσβάσιμες ψηφιακές μορφές (ανάλογα με τον τύπο αναπηρίας). 9. Ηλεκτρονική προσβασιμότητα.
Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ιδρυματική Πολιτική – Εσωτερικοί κανονισμοί – Αυτοματοποίηση εσωτερικών διαδικασιών. 2. Υποστήριξη για εύκολη πρόσβαση στις συλλογές της Βιβλιοθήκης, στις υπηρεσίες του Διαδικτύου και στην εκπόνηση εργασιών και έρευνας.
Περιορισμοί – εμπόδια	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προσωπικά δεδομένα των ΦμεΑ. 2. Έλλειψη ενιαίων κατευθυντήριων οδηγιών λειτουργίας από το αρμόδιο Υπουργείο.
Προτάσεις	Ένταξη της Μονάδας Προσβασιμότητας ως μόνιμη υπηρεσία του Ιδρύματος.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Ασπιώτης Βασίλειος, Υπηρεσίες Εφαρμογών Πληροφορικής Χρυσάφη Λουκία, Βιβλιοθηκονόμος, Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.)

Όνομα Δομής-Υπηρεσίας	Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων.
Στόχος υπηρεσίας	Ισότιμη πρόσβαση στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών/τριών με διαφορετικές ικανότητες, απαιτήσεις και ανάγκες.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δομή Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης, η οποία απευθύνεται στο φοιτητικό πληθυσμό του ΠΔΜ με αναπηρίες/σοβαρές παθήσεις ή/και εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς και στο σύνολο των μελών (φοιτητές/τριες, διδακτικό και διοικητικό προσωπικό) της ακαδημαϊκής κοινότητας του Ιδρύματος. 2. Υπηρεσία αξιολόγησης και καταγραφής των αναγκαίων παρεμβάσεων προσβασιμότητας στις κτιριακές υποδομές του ΠΔΜ, η οποία θα διευκολύνει τα άτομα με αναπηρίες ή/και σοβαρές παθήσεις. 3. Μεταφορά φοιτητών από και προς τις κτιριακές δομές του ΠΔΜ για το φοιτητικό πληθυσμό του ΠΔΜ με κινητικές αναπηρίες (Λευκά Ταξί). 4. Υπηρεσίες Διερμηνείας για το φοιτητικό πληθυσμό του ΠΔΜ με αισθητηριακές αναπηρίες (Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, Μπράιγ). 5. Παροχή Υποτροφιών Στέγης για το φοιτητικό πληθυσμό του ΠΔΜ με αναπηρίες ή/και σοβαρές παθήσεις καθώς και για το φοιτητικό πληθυσμό που προέρχεται από χαμηλές εισοδηματικές τάξεις.
Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υπηρεσία αξιολόγησης και καταγραφής των αναγκαίων παρεμβάσεων προσβασιμότητας στις κτιριακές υποδομές του ΠΔΜ. Η Μονάδα προσέλαβε εξειδικευμένο Πολιτικό Μηχανικό σε ζητήματα προσβασιμότητας, ο οποίος με σχετική μελέτη κατέγραψε όλες τις ανάγκες των κτιριακών δομών του ΠΔΜ στις πέντε πόλεις που εδράζει το Ίδρυμα. Η Τεχνική Υπηρεσία του Ιδρύματος ανέλαβε να κάνει παρεμβάσεις προκειμένου να ικανοποιήσει τις καταγεγραμμένες ανάγκες. Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη ενώ με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων αναμένεται ο εξειδικευμένος Πολιτικός Μηχανικός να προχωρήσει σε επανέλεγχο και αξιολόγηση της προσβασιμότητας των κτιριακών υποδομών του ΠΔΜ. 2. Παροχή εκτενών επιμορφωτικών σεμιναρίων για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, τα οποία αφορούσαν μέλη του Διδακτικού-Ερευνητικού καθώς και του Διοικητικού Προσωπικού του Ιδρύματος. Στόχος των σεμιναρίων ήταν να συντελέσει στην άρση των προκαταλήψεων απέναντι στα άτομα με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και οι οποίες συχνά προκύπτουν ελλείψει γνώσεων των αναγκών των παραπάνω ομάδων.
Περιορισμοί – εμπόδια	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τα άτομα με αναπηρία/σοβαρές παθήσεις ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν αναζητούν τις υπηρεσίες της Μονάδας. 2. Δυσκολία στην εύρεση εξειδικευμένου προσωπικού σε ζητήματα αναπηρίας/σοβαρών παθήσεων ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. 3. Αδυναμία πρόσληψης προσωπικού για την υποστήριξη της διερμηνείας.

Προτάσεις	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ενίσχυση του θεσμού του Συμβούλου Σπουδών και σύνδεσή του με τις Μονάδες Προσβασιμότητας, ώστε να καταρτίζονται εκπαιδευτικά πλάνα για το φοιτητικό πληθυσμό, ο οποίος έχει αναπηρίες/σοβαρές παθήσεις ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα εκπαιδευτικά πλάνα θα εμπεριέχουν συγκεκριμένες εκπαιδευτικές προτάσεις οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις όποιες ανάγκες των φοιτητών/τριών. Αναμένεται ότι θα μειωθεί και ο χρόνος φοίτησης των φοιτητών/ιών. 2. Πρόσληψη ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού (π.χ. παιδαγωγοί-ψυχολόγοι με εξειδίκευση στην Ειδική Αγωγή) για την υποστήριξη των Συμβούλων Σπουδών και των Μονάδων Προσβασιμότητας.
Ονόματα και ιδιότητες ομιλητών/τριών	Πνευματικός Δημήτριος, Καθηγητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος Μονάδας Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων. Χριστοδούλου Παναγιώτα, Υπ. Διδάκτορας Δ.Π.Θ.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.)

Όνομα Δομής-Υπηρεσίας	Πρόγραμμα Προσβασιμότητα (πιλοτικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Ανάπτυξης στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς»).
Στόχος υπηρεσίας	Ο γενικός στόχος του έργου είναι η αύξηση του ποσοστού έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών και η ενίσχυση της ισότιμης συμμετοχής των ΑΜΕΑ, καθώς και των ατόμων από ΕΚΟ και χαμηλές εισοδηματικές τάξεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της ενίσχυσης σχετικών υποστηρικτικών δομών.
Παρεχόμενες υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εντοπισμός των αναγκών της ομάδας στόχου. 2. Υποστήριξη των αδυνάτων (ακαδημαϊκά) φοιτητών/φοιτητριών μέσω μαθημάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, ώστε να καλύπτονται τα μαθησιακά τους κενά και να περιορίζεται η αποτυχία στις εξετάσεις. 3. Συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη της ομάδας στόχου, ώστε να εξαλειφθούν οι παράγοντες που οδηγούν στην καθυστέρηση ολοκλήρωσης των σπουδών και να διευκολύνονται οι φοιτητές/φοιτήτριες στην απρόσκοπτη και συνειδητοποιημένη φοίτησή τους. Ενδεικτικά θέματα συμβουλευτικής αποτελούν: διαχείριση χρόνου, διαχείριση συγκρούσεων, λήψη αποφάσεων, εκπαιδευτικός επαναπροσανατολισμός, αυτοεκτίμηση, διαχείριση άγχους, μείωση αναβλητικότητας, σε ομαδικές ή ατομικές συνεδρίες. 4. Ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού, από το οποίο ωφελούνται όχι μόνο οι φοιτητές/φοιτήτριες ευάλωτων κοινωνικά ομάδων των ετών που υλοποιείται η πράξη, αλλά και μελλοντικοί/ές φοιτητές/φοιτήτριες.
Σημαντικές υπηρεσίες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η καταγραφή των αναγκών των φοιτητών με αναπηρία τόσο σε επίπεδο διδακτικής υποστήριξης όσο και σε επίπεδο συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. 2. Η προσβάσιμη ιστοσελίδα του προγράμματος.
Περιορισμοί – εμπόδια	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ελλιπής ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας σε θέματα αναπηρίας και προσβασιμότητας. 2. Η αδυναμία αλληλεπίδρασης των φοιτητών για τη δημιουργία ενός προσβάσιμου σε όλους Ανώτατου Ιδρύματος.
Προτάσεις	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δημιουργία δικτύου εθελοντών φοιτητών που θα βοηθούν τους πρωτοετείς φοιτητές στην ομαλή ένταξή τους στο νέο ακαδημαϊκό περιβάλλον. 2. Σύμπραξη με Ομοσπονδίες ΑμεΑ για διοργάνωση κοινών δράσεων ενημέρωσης. 3. Ετήσια επιμόρφωση καθηγητών για τις μαθησιακές ανάγκες των ΑμεΑ. 4. Μόνιμη παρουσία διερμηνέα της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας για την υποστήριξη των διοικητικών υπηρεσιών. 5. Μετάφραση της ιστοσελίδας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.

**Ονόματα και ιδιότητες
ομιλητών/τριών**

Γεωργόπουλος Β. Νικόλαος, Καθηγητής, Επιστημονικός Υπεύθυνος
Γραφείου Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Πειραιώς, Πρόγραμμα
Προσβασιμότητα, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Μαστροκούκου Σοφία, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Πανεπιστημίου
Τορίνου, Υπεύθυνη Στρατηγικού Σχεδιασμού Προγράμματος
Προσβασιμότητα, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Παρουσιάσεις

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις

	<h4>Βασικές Απαιτήσεις ΦμεΑ</h4> <p>Οι Φοιτητές με Αναπηρία (ΦμεΑ) χρειάζονται πρόσβαση:</p> <ul style="list-style-type: none"> στη διαπροσωπική επικοινωνία με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, στο δομημένο χώρο του Πανεπιστημίου, στο έντυπο ή ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό, στον πίνακα και τις ανακοινώσεις στις αίθουσες διδασκαλίας, στις εξετάσεις, στις πληροφορίες και το περιεχόμενο του Ιστού
<h4>Μοντέλο Παροχής Υπηρεσιών προς ΦμεΑ στο ΕΚΠΑ</h4> <p>Σκοπός: να ικανοποιήσει τις βασικές απαιτήσεις ΦμεΑ</p> <p>Βασίζεται στις αρχές:</p> <ul style="list-style-type: none"> Καθολική Σχεδίαση / Σχεδίαση για Όλους <i>Inclusive Education</i> Καθολική Σχεδίαση για Μάθηση <i>Universal Design for Learning (UDL)</i> 	<h4>Υπηρεσίες της Μονάδας Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία ΕΚΠΑ</h4>
<h4>ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (1/11)</h4> <ul style="list-style-type: none"> Έχουν άμεσο αντίκτυπο σε μια σειρά δραστηριοτήτων των ΦμεΑ: <ul style="list-style-type: none"> συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, διαπροσωπική επικοινωνία, μεταφορά από/προς χώρο κατοικίας 	<h4>ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (2/11)</h4> <p>ΥΚΠ: Υπηρεσία Καταγραφής Περιορισμών Φοιτητών</p> <ul style="list-style-type: none"> στοχεύει στη συστηματική και λεπτομερή προσωποποιημένη καταγραφή των αναγκών κάθε ΦμεΑ και των βασικών εμποδίων που μπορεί να έχει κατά τη διάρκεια των σπουδών του <ul style="list-style-type: none"> είναι δυναμική: διαθέσιμη για όλη την περίοδο σπουδών ενός ΦμεΑ και μπορεί να ενημερωθεί όταν οι ανάγκες του αλλάζουν συνδεδεμένη ηλεκτρονικά με τα δεδομένα του ΦμεΑ στη Γραμματεία της Σχολής/Τμήματος
<h4>ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (3/11)</h4> <p>ΥΑΙ: Υπηρεσία Αξιολόγησης Ικανοτήτων</p> <ul style="list-style-type: none"> Αξιολογήσεις για τον προσδιορισμό των βασικών εμποδίων στις σπουδές ΦμεΑ, όπως: <ul style="list-style-type: none"> το διάβασμα έντυπων συγγραμμάτων, η πρόσβαση στις βιβλιοθήκες, η πλοήγηση στην πανεπιστημιακόλη, η συμμετοχή στις εξετάσεις, ... Στόχος: να εντοπίσει για κάθε ΦμεΑ λεπτομέρειες για τις προσωποποιημένες υπηρεσίες υποστήριξης και τις Υποστηρικτικές Τεχνολογίες που χρειάζεται 	<h4>ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (4/11)</h4> <p>ΥΠΥΕ Υπηρεσία Προσωπικών Υποστηρικτικών Τεχνολογιών (ΥΤ)</p> <ul style="list-style-type: none"> Προσφέρει την υποδομή και τα κατάλληλα εργαλεία που απαιτούνται για τον έλεγχο και την αξιολόγηση μιας ευρείας παλαιάς Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Παρέχει άμεση εκπαίδευση, τεχνική υποστήριξη και συμβουλευτικές υπηρεσίες για ΥΤ

Δωρεάν Λογισμικό ΥΤ <http://access.uoa.gr/ATHENA/>

Η Σχολή Δωρεάν Λογισμικού ATHENA στεγάζεται στο κεντρικό κτίριο επί του κέντρου της Σχολής με σκοπό να είναι προσβάσιμο από όλους τους φοιτητές και φοιτητρίες. Η Σχολή Δωρεάν Λογισμικού ATHENA στεγάζεται στο κεντρικό κτίριο επί του κέντρου της Σχολής με σκοπό να είναι προσβάσιμο από όλους τους φοιτητές και φοιτητρίες. Η Σχολή Δωρεάν Λογισμικού ATHENA στεγάζεται στο κεντρικό κτίριο επί του κέντρου της Σχολής με σκοπό να είναι προσβάσιμο από όλους τους φοιτητές και φοιτητρίες.

ΥΠΥΤ: Υπηρεσία Προσωπικών Υποστηρικτικών Τεχνολογιών (ΥΠ)

Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία

Τμήμα Ηλεκτρονικών Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦιμεΑ)

Το τμήμα παρέχει Υποστηρικτικές Τεχνολογίες για Φοιτητές με Αναπηρία:

- Απόκτηση κωδίκων ΑρΜΑ
- Επιλογή κωδικών κωδίκων ΑρΜΑ
- Αναρτήση Υποστηρικτικών Τεχνολογιών

Δωρεάν Λογισμικό ΥΤ <http://access.uoa.gr/mATHENA/>

Η Σχολή mATHENA στεγάζεται στο κεντρικό κτίριο επί του κέντρου της Σχολής με σκοπό να είναι προσβάσιμο από όλους τους φοιτητές και φοιτητρίες. Η Σχολή mATHENA στεγάζεται στο κεντρικό κτίριο επί του κέντρου της Σχολής με σκοπό να είναι προσβάσιμο από όλους τους φοιτητές και φοιτητρίες.

ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (5/11)

ΥΜ: Υπηρεσία Μεταφοράς

Οργανώνει την καθημερινή μεταφορά προς & από το Πανεπιστήμιο όσων χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξάκι ή των ΦιμεΑ με σοβαρές δυσκολίες μετακίνησης

ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (6/11)

ΥΠΕΥ: Υπηρεσία Προσβάσιμου Εκπαιδευτικού Υλικού

Στόχος: η μετατροπή ακαδημαϊκών συγγραμμάτων σε προσβάσιμη μορφή για όλους τους φοιτητές με εντυποαναπηρία

Ομάδες χρηστών:

- Φοιτητές με εντυποαναπηρία
- Διαχειριστές Μονάδας Προσβασιμότητας
- Εβελοντές φοιτητές
- Εκδότες συγγραμμάτων

ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (7/11)

ΥΠΕΥ: Υπηρεσία Προσβάσιμου Εκπαιδευτικού Υλικού

Το σύστημα ΕΡΜΟΦΙΛΟΣ διασυνδέεται με:

- My-Studies: Ηλεκτρονικό Σύστημα Γραμματικών Σχολών/Τμημάτων
- ΕΥΔΟΞΟΣ: Εθνικό σύστημα Διαχείρισης Συγγραμμάτων
- ΠΕΡΙΛΑΜΟΣ: Ψηφιακή βιβλιοθήκη ΕΚΠΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (8/11)

ΥΠΕΥ: Υπηρεσία Προσβάσιμου Εκπαιδευτικού Υλικού

Μορφώνονται προσβάσιμα ακαδημαϊκά συγγραμμάτων τους οποίους υποστηρίζει το σύστημα ΕΡΜΟΦΙΛΟΣ:

- προσβάσιμο εμπλουτισμένο κείμενο (rich text format - RTF)
- προσβάσιμο επισημειωμένο κείμενο (accessible markup - XML)
- ακουστικό βιβλίο DAISY (Digital Accessible Information System)
- ακουστικό βιβλίο ηχητικής απόδοσης με συνθετική φωνή (audio - MP3)
- ψηφιακή μορφή έτοιμου προς εκτύπωση κειμένου Braille (Braille-ready)
- μορφοποιημένο κείμενο για εκτύπωση σε μεγεθυμένη μορφή (large-print-ready)
- ψηφιακή μορφή ανάγλυφων σχημάτων (.jpg)
- μουσικά αρχεία (.midi)
- φόρμα φορητού εγγράφου (.pdf)
- μαθηματικά αρχεία LaTeX (.tex)

ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (9/11)

ΥΨΣ: Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής

- Παρέχει ατομική και ομαδική ψυχολογική υποστήριξη στους ΦιμεΑ
- Οι ΦιμεΑ μπορούν να ζητήσουν συμβουλές σχετικά με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα προβλήματα:
  - διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις (δυσκολίες στις σχέσεις με την οικογένεια, το άλλο φύλο και τους φίλους),
  - ακαδημαϊκές δυσκολίες και στρες μέσα από τη μελέτη και στις περιόδους εξετάσεων,
  - χαμηλή αυτοεκτίμηση,
  - άγχος και φοβίες,
  - διαταραχές στη διάθεση και τη διατροφή κ.ά.

<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (10/11)</p> <p>ΥΔ: Υπηρεσία Διαμεταγωγής / Τηλεδιερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα</p> <ul style="list-style-type: none"> απευθύνεται σε φοιτητές: <ul style="list-style-type: none"> με ολική ή μερική απώλεια ακοής, με δυσαρθρία και σοβαρές διαταραχές του λόγου και που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν το τηλέφωνο για τη διαπροσωπική τους επικοινωνία. παρέχει άμεση απομακρυσμένη διαπροσωπική επικοινωνία με τους συμφοιτητές, τους καθηγητές και το διοικητικό προσωπικό του ΕΚΠΑ 	<p>Υπηρεσία Διαμεταγωγής / Τηλεδιερμηνείας Πανεπιστημίου Αθηνών</p> <p>Εξ αποστάσεως τηλεπικοινωνία φοιτητή με κώφωση</p> <p>Video-τηλεφωνία</p> <p>Τηλεφωνική Επικοινωνία</p> <p>Διερμηνέας ΕΝΓ</p>
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 1: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Στοχεύουν Απευθείας στο Φοιτητή (11/11)</p> <p>ΥΕΘ: Υπηρεσία Εθελοντισμού</p> <ul style="list-style-type: none"> Κάθε ΦμεΑ που χρειάζεται υποστήριξη σε καθημερινή βάση, μπορεί να υποβάλει αίτηση για υποστήριξη από εθελοντές συμφοιτητές του Η ΥΕ συντονίζει τους εθελοντές για να βοηθούν και να διευκολύνουν ΦμεΑ σε διάφορες δραστηριότητες, όπως: <ul style="list-style-type: none"> μεταφορά / κινήσιμότητα, παραγωγή προβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού, σημειώσεις στην τάξη εκμάθηση υπολογιστή βοήθος γραφής στις εξετάσεις ..... Ως το 2018 είχαν εκπαιδευτεί 550 εθελοντές 	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (1/7)</p> <ul style="list-style-type: none"> Σχετίζονται με προσαρμογές που γίνονται στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και απαιτούνται για τη βελτίωση της προσβασιμότητας Έχουν άμεσο αντίκτυπο στη συμμετοχή των φοιτητών στην ακαδημαϊκή διαδικασία, δεδομένου ότι ασχολούνται με: <ul style="list-style-type: none"> τη φυσική πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου, την εκπαίδευση των εθελοντών και του πανεπιστημιακού προσωπικού, την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών την παροχή προβάσιμων βιβλιοθηκών και εργαστηρίων
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (2/7)</p> <p>ΥΠΔΧ: Υπηρεσία Προσβασιμότητας Δομημένου Χώρου</p> <p>Σε συνεργασία με την ΤΥΠΑ:</p> <ul style="list-style-type: none"> αξιολογεί τη φυσική προσβασιμότητα του δομημένου περιβάλλοντος στο χώρο του Πανεπιστημίου επιθεωρεί τα κτίρια και το δομημένο εξωτερικό περιβάλλον αναφορικά με τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί προσβασιμότητας παρακολουθεί την κατασκευή νέων κτιρίων, προκειμένου να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο φυσικής προσβασιμότητας σε φοιτητές, εργαζόμενους και επισκέπτες 	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (3/7)</p> <p>ΥΠΒ&Ε: Υπηρεσία Προσβάσιμων Βιβλιοθηκών και Εργαστηρίων</p> <ul style="list-style-type: none"> Παρέχει τις προδιαγραφές, την εγκατάσταση και την τεχνική υποστήριξη των δημόσιων σταθμών εργασίας στις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και στα εργαστήρια με υλικό και το λογισμικό ΥΤ για τους φοιτητές με αναπηρία. Τα αναλυτικά συστήματα πρόσβασης σε υπολογιστή περιλαμβάνουν: <ul style="list-style-type: none"> αναγνώριση φωνής συνθέτες φωνής αναγνώστες οθόνης μεγεθυντές οθόνης οθόνες Braille σαρωτές και μηχανές ανάγνωσης συστήματα μεγέθυνσης κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης πακκία από διακόπτες, βάσεις στήριξης, τηλεχειριστήρια κ.α.
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (4/7)</p> <p>ΥΚΟ: Υπηρεσία Κατευθυντήριων Οδηγιών</p> <ul style="list-style-type: none"> Παρέχει κατευθυντήριες γραμμές και τυποποίηση των διαδικασιών και των υπηρεσιών που εφαρμόζονται για τους ΦμεΑ κατά τη διάρκεια των σπουδών τους Οι δραστηριότητες της περιλαμβάνουν την ανάπτυξη: <ul style="list-style-type: none"> κατευθυντήριων οδηγιών για τις «δευτερεύουσες» στις εξετάσεις κατευθυντήριες γραμμές για την παραγωγή προβάσιμου εκπαιδευτικού περιεχομένου πρότυπα για τις υπηρεσίες και τις διαδικασίες της Μονάδας Προσβασιμότητας 	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (5/7)</p> <p>ΥΚΟ: Υπηρεσία Κατευθυντήριων Οδηγιών</p>

<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (6/7)</p> <p>ΥΚΟ: Υπηρεσία Κατευθυντήριων Οδηγιών http://access.uoa.gr/DAG/ Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία </p> <p>Οδηγίες Παραγωγής Προσβασιμων Εγγράφων και Παραουσιάζσεων</p> <p>Παραγωγή εγγράφων και παραουσιάζσεων που είναι προσβάσιμες για άτομα με αναπηρία ή άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παραγωγή εγγράφων και παραουσιάζσεων που είναι προσβάσιμες για άτομα με αναπηρία ή άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παραγωγή εγγράφων και παραουσιάζσεων που είναι προσβάσιμες για άτομα με αναπηρία ή άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες.</p> <p>Μεταξύ των υπηρεσιών που παρέχονται περιλαμβάνονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Εγγράφων με ΗΡΕ-Προσφ 2013 • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Εγγράφων με ΗΡΕ-Προσφ 2007 • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Εγγράφων με ΕΠΕ-ΟΠΣΑ 2014 • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Εγγράφων με ΛΑΤΕ • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Παραουσιάζσεων με ΗΡΕ-Προσφ 2013 • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Παραουσιάζσεων με ΗΡΕ-Προσφ 2007 • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Παραουσιάζσεων με ΕΠΕ-ΟΠΣΑ 2014 • Οδηγίες Διαφορετικών Προσβασιμων Εγγράφων και Παραουσιάζσεων ΠΡ • Ειδικές οδηγίες διαφορετικών προσβασιμων εγγράφων για άτομα με αναπηρία ή άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες • Ειδικές οδηγίες διαφορετικών προσβασιμων εγγράφων για Πολύγλωσσα Κείμενα • Ειδικές οδηγίες διαφορετικών προσβασιμων εγγράφων με προσβασιμότητα 	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 2: Υπηρεσίες Πρόσβασης που Εφαρμόζονται στο Περιβάλλον του Φοιτητή (7/7)</p> <p>ΥΕΠ&Ε: Υπηρεσία Εκπαίδευσης Προσωπικού και Εθελοντών</p> <ul style="list-style-type: none"> • παρέχει εξειδικευμένη κατάρτιση υποστηρίξης ΦμεΑ • απευθύνεται στο ακαδημαϊκό προσωπικό: <ul style="list-style-type: none"> – καθηγητές, λοιπό διδακτικό προσωπικό – υπαλλήλους (Σχολών/Τμημάτων, βιβλιοθηκών, κλπ) – εθελοντές φοιτητές
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (1/7)</p> <p>Υπηρεσίες Επιπέδου 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπηρεσίες που διαδίδουν καλές πρακτικές ώστε να φθάσουν σε περισσότερους ανθρώπους στην ακαδημαϊκή κοινότητα • μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων όπως: <ul style="list-style-type: none"> – αξιολογία προσβασιμότητας ιστοσελίδων – συναντήσεις και εκδηλώσεις – διάδοση τεχνολογίας – ερευνητικά έργα 	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (2/7)</p> <p>ΥΑΠΩΠ: Υπηρεσία Αξιολόγησης Προσβασιμότητας Ψηφιακού Περιεχομένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • παρέχει πρότυπα και εργαλεία για την ανάπτυξη προσβασιμων ιστοσελίδων του Πανεπιστημίου Αθηνών • πραγματοποιεί εκθέσεις αξιολόγησης προσβασιμότητας ιστοσελίδων του Πανεπιστημίου Αθηνών
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (3/7)</p> <p>ΥΕ: Υπηρεσία Εκδηλώσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οργανώνει κοινωνικές και άτυπες εκδηλώσεις, όπως ημερίδες, συνέδρια, συναντήσεις, συνεντεύξεις τύπου, ημέρες κατάρτισης κ.λπ. με στόχο την προώθηση των Υπηρεσιών Προσβασιμότητας για ΦμεΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών 	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (4/7)</p> <p>ΥΕ: Υπηρεσία Εκδηλώσεων</p> <p>ICEAPVI International Conference on Enabling Access for Persons with Visual Impairment February 12-14, 2015, Athens, Greece</p> <p>Co-organized by: ICEVI-Europe International Council for Education and Rehabilitation of People with Visual Impairment - Europe Region</p> <p>http://access.uoa.gr/ICEAPVI-2015/</p>
<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (5/7)</p> <p>ΥΕ: Υπηρεσία Εκδηλώσεων</p> <p>ICC 2010: 16η Διεθνής Θερινή Συνάντηση σε θέματα Επικοινωνίας και Πληροφορικής για νέους με τύφλωση και μερική όραση Αθήνα 20 Ιουλίου- 5 Αυγούστου 2010</p>	<p>ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (6/7)</p> <p>ΥΔΤ: Υπηρεσία Διάδοσης Τεχνολογίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναπτύσσει και διατηρεί την ιστοσελίδα της Μονάδας Προσβασιμότητας, το μοντέλο παραχής υπηρεσιών καθώς και πληροφορίες σχετικές με τις διαθεσίμες ΥΤ • τυπώνει φυλλάδια, αφίσες και άλλο υλικό διάδοσης, χρήσιμο σε άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμούς ή σε παρόμοιες μονάδες προσβασιμότητας • είναι υπεύθυνη για τη συμμετοχή σε ημερίδες, σεμινάρια και επιστημονικά συνέδρια στον τομέα της προσβασιμότητας, των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπολογιστών, των Υποστηρικτικών Τεχνολογιών και της συμμετοχικής εκπαίδευσης

ΕΠΙΠΕΔΟ 3: Υπηρεσίες Προώθησης της Προσβασιμότητας (7/7)

ΥΕ&Α: Υπηρεσία Έρευνας και Ανάπτυξης

- ασχολείται με τη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και εθνικά ερευνητικά και αναπτυξιακά έργα που σχετίζονται με την ισότητα της πρόσβασης στη μάθηση και τη διδασκαλία για τους φοιτητές με αναπηρία

Στατιστικά Στοιχεία ΦμεΑ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Καταγεγραμμένοι από τις Γραμματείες των Τμημάτων	1.948
Φοιτητές με τύφλωση ή με χαμηλή όραση	79
Φοιτητές με κώφωση ή βαρηκοΐα	78
Φοιτητές με κινητικές αναπηρίες	225
Με Μαθησιακές Δυσκολίες	240
Φοιτητές με σοβαρές ασθένειες	1.326

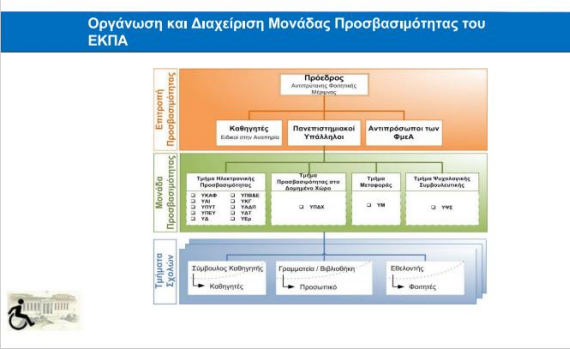
Μονάδα Προσβασιμότητας του ΕΚΠΑ

- 44.658 ενεργοί προπτυχιακοί φοιτητές
- 13.257 μεταπτυχιακοί φοιτητές
- 8.015 υποψήφιοι διδάκτορες
- 1.703 καθηγητές
- 1.500 βοηθητικό ακαδημαϊκό προσωπικό
- 1.095 υπάλληλοι
- 43 Τμήματα/Σχολές

Η Μονάδα υποστηρίζει κυρίως φοιτητές με:

- κώφωση / βαρηκοΐα,
- τύφλωση / χαμηλή όραση,
- κινητικές αναπηρίες
- μαθησιακές δυσκολίες (π.χ. δυσλεξία, δακτυλίες αναπτυξιακές διαταραχές)
- χρόνιες παθήσεις,
- σύνθετες ή πολλαπλές σωματικές,
- πνευματικές ή συναισθηματικές διαταραχές

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ιδρύθηκε επίσημα το 2006

Ιστοθέση <http://access.uoa.gr>

Κύριες Δημοσιεύσεις

G. Kouroupetriou, A. Pino, H. Kacorri: "A Model of Accessibility Services Provision for Students with Disabilities in Higher Education", in Proceedings of the International Conference "Universal Learning Design" 8-11 Febr. 2011, Bmo, pp. 23-33, ISBN 978-80-210-5828-6

G. Kouroupetriou, A. Pino, P. Riga "A methodological approach for designing and developing web-based inventories of mobile Assistive Technology applications" Multimedia Tools and Applications International Journal, Vol. 76, Issue 4, pp. 5347-5366, 2017

A. Pino, G. Kouroupetriou, P. Riga. "HERMOPHILOS: A Web-Based Information System for the Workflow Management and Delivery of Accessible eTextbooks" Lecture Notes in Computer Science, Vol.9758, pp 409-416, 2016

Πληροφορίες

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μονάδα Προσβασιμότητας

<http://access.uoa.gr>
e-mail: access@uoa.gr

<p>Οργάνωση και Διαχείριση Μονάδας Προσβασιμότητας του ΕΚΠΑ (1/2)</p> <p>Σύμβουλοι Καθηγητές ΦμεΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> Έχει οριστεί σε κάθε Τμήμα των Σχολών του Πανεπιστημίου ένας Σύμβουλος Καθηγητής και ο Αναπληρωτής (τα στοιχεία επικοινωνίας τους βρίσκονται στην ιστοσελίδα της Μονάδας Προσβασιμότητας) Αποτελούν συνδικτικό κρίκο μεταξύ των: <ul style="list-style-type: none"> ΦμεΑ στο Τμήμα Καθηγητών του Τμήματος Μονάδας Προσβασιμότητας 	<p>Οργάνωση και Διαχείριση Μονάδας Προσβασιμότητας του ΕΚΠΑ (2/2)</p> <p>Εντεταλμένοι Υπάλληλοι Γραμματειών</p> <ul style="list-style-type: none"> Έχει οριστεί σε κάθε Γραμματεία Τμήματος των Σχολών του Πανεπιστημίου ένας Υπάλληλος και ο Αναπληρωτής για την εξυπηρέτηση των ΦμεΑ μέσω εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας (τα στοιχεία επικοινωνίας τους βρίσκονται στην ιστοσελίδα της Μονάδας Προσβασιμότητας) Έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα από τη Μονάδα Προσβασιμότητας
<p>Πρόνοιες Νόμου 4487/2017 (ΦΕΚ 114) για ΦμεΑ (1/5)</p> <p>Άρθρο 7 Οργανισμός</p> <p>2. Με τον Οργανισμό, ρυθμίζονται τα θέματα της οργανωτικής δομής και λειτουργίας του οικείου Α.Ε.Ι. και ιδίως, τα εξής:</p> <p>γ) Η σύσταση, ιδίως, των παρακάτω υπηρεσιών του Ιδρύματος και η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στην εποπτεία, στη διοίκηση, στη διάρθρωση και στη λειτουργία:</p> <p>γγ. υπηρεσίας υποστήριξης και διασφάλισης της προσβασιμότητας των φοιτητών και του προσωπικού Ιδρύματος με ειδικές ανάγκες.</p> 	<p>Πρόνοιες Νόμου 4487/2017 (ΦΕΚ 114) για ΦμεΑ (2/5)</p> <p>Άρθρο 8 Εσωτερικός Κανονισμός</p> <p>2. Με τον Εσωτερικό Κανονισμό ρυθμίζονται θέματα εσωτερικής λειτουργίας του οικείου Α.Ε.Ι. και ιδίως τα εξής:</p> <p>ε) Οι διαδικασίες χορήγησης των κοινωνικών παροχών στους φοιτητές, τους κανόνες λειτουργίας των σχετικών υπηρεσιών του Ιδρύματος, όπως των υπηρεσιών υγειονομικής περιθαλψής, στέγασης και σίτισης, καθώς και τα θέματα που σχετίζονται με την υποστήριξη φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και προσωπικού με αναπηρία.</p>
<p>Πρόνοιες Νόμου 4487/2017 (ΦΕΚ 114) για ΦμεΑ (3/5)</p> <p>Άρθρο 13 Σύγκλητος</p> <p>2. Η Σύγκλητος έχει τις εξής αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος, καθώς και των λοιπών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας:</p> <p>λδ) μεριμνά για τη λήψη μέτρων που διασφαλίζουν την πρόσβαση στους χώρους του Ιδρύματος ατόμων με αναπηρία, καθώς και την προσβασιμότητα των φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη διδασκαλία και τα προτεινόμενα συγγράμματα των τριών κύκλων σπουδών.</p> 	<p>Πρόνοιες Νόμου 4487/2017 (ΦΕΚ 114) για ΦμεΑ (4/5)</p> <p>Άρθρο 34 Επιλογή, δικαιώματα και υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητών</p> <p>3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Τα Ιδρύματα υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.</p>
<p>Πρόνοιες Νόμου 4487/2017 (ΦΕΚ 114) για ΦμεΑ (5/5)</p> <p>Άρθρο 48 Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης</p> <p>14. Τα Κέντρα Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης μπορεί να οργανώνουν τα προγράμματα δια βίου μάθησης και με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και εξασφαλίζοντας την ηλεκτρονική προσβασιμότητα των προγραμμάτων και στα άτομα αυτά.</p> 	

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

ΠΡΟΣΒΑΣΗ
Δομή Υποστήριξης Φοιτητών & Φοιτητριών
με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

**Δομή Υποστήριξης Φοιτητών/τριών
με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**

Μάγδα Νικολαραϊζή
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Ειδικής Αγωγής-Αγωγής Κωφών
Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής
Επ. Υπεύθυνη της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
mnikolar@uth.gr

Μαρία Παπαζαφείρη
Επιστημονική συνεργάτης της ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
Μετα-διδακτορική ερευνήτρια
Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής
prosvasi@uth.gr

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

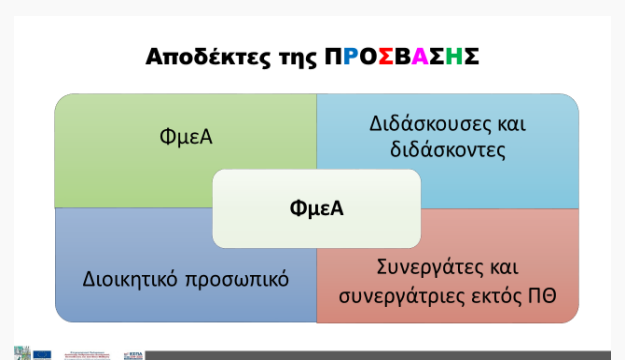
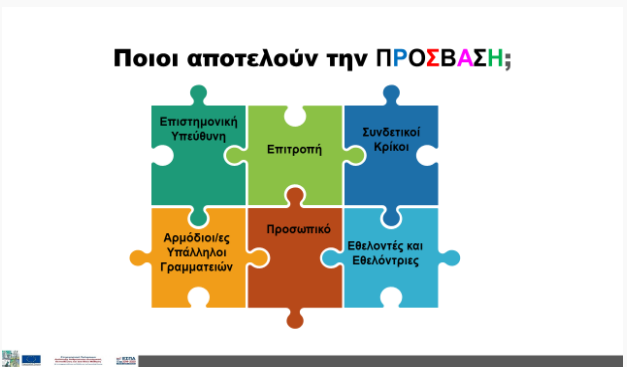
47.153 προπτυχιακοί φοιτητές/τριες

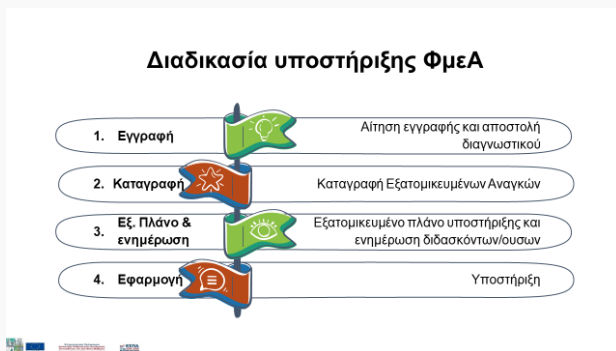
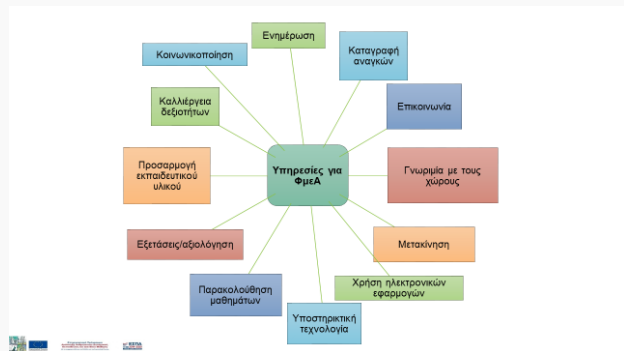
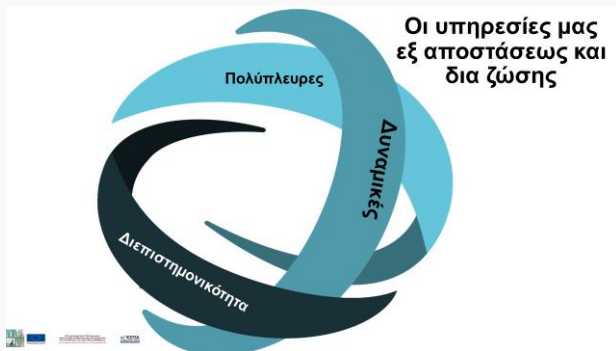
>4500 μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες

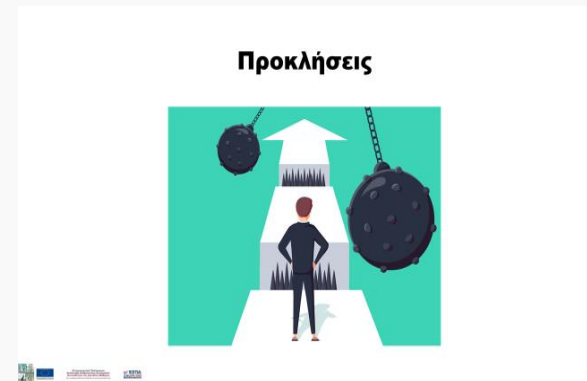
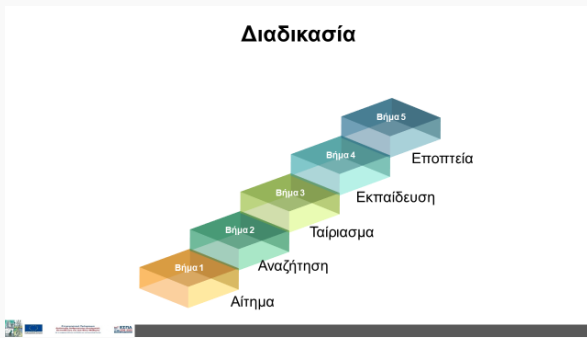
5 πόλεις (Βόλος, Λάρισα, Τρίκαλα, Καρδίτσα, Λαμία)

8 σχολές

37 τμήματα

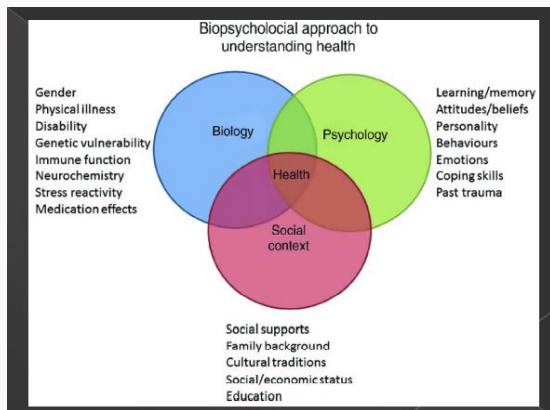

Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.), Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon

<p>ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ</p> 	<p>ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ</p> <p>Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών Ιονίου Πανεπιστημίου</p> <p>Επιστημονική Υπεύθυνη ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΝΗ Επικύρη Καθηγήτρια Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας</p> <p>Υπηρεσία Προσβασιμότητας-Στήριξης ΠΡΟ.Σ.ΙΟΝ Ιονίου Πανεπιστημίου</p> <p>Υπεύθυνη ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ ΜΑΡΙΝΑ Εργοθεραπεύτρια MSc Κοινωνικής Ψυχιατρικής</p>				
<p>ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΟΝΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ</p> <p>Επίσημα καταγεγραμμένα στοιχεία (από Γραμματείες)</p> <p>Φοιτητές με σοβαρές παθήσεις 33 (19 Α 14 Θ) Κινητικές –αισθητηριακές αναπηρίες 5 (2 Α 3Θ) Ποσοστό 15% Άλλες χρόνιες παθήσεις/αναπηρίες 28 (17^Α 11Θ) Ποσοστό 85%</p>	<p>ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠροΣΙόν</p> <table border="1"> <tr> <td>Ωφελούμενοι Μονάδας</td> <td>248</td> </tr> <tr> <td>Ωφελούμενοι Υπηρεσίας ΠροΣιόν</td> <td>75</td> </tr> </table> <p>(μη καταγεγραμμένοι σε Γραμματείες) 30 με</p> <ul style="list-style-type: none"> -αδιερεύνητες ή μη δηλωμένες επίσημα ειδικές μαθησιακές δυσκολίες -εξελισσόμενες ή μη δηλωμένες επίσημα σοβαρές Ψυχιατρικές-Ψυχοκοινωνικές Διαταραχές - νόσους/αναπηρίες που εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της φοιτητικής ζωής. 	Ωφελούμενοι Μονάδας	248	Ωφελούμενοι Υπηρεσίας ΠροΣιόν	75
Ωφελούμενοι Μονάδας	248				
Ωφελούμενοι Υπηρεσίας ΠροΣιόν	75				
<p>ΣΟΒΑΡΕΣ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ</p> <p>⦿ Επιδημιολογικά δεδομένα (γενικό πληθυσμό) 1-2 %</p> <p>Εγγεγραμμένοι Ι.Π 2020 ~ 10300 (προπτυχιακοί ,μεταπτυχιακοί, Υλοπ.διδάκτορες) Επιδημιολογική εκτίμηση ~ 100-200 άτομα</p> <p>Ενεργοί προπτυχιακοί (ν+2) ~ 7400 ~ 74-148 άτομα Κέρκυρα ~ 6000 ~ 60-120 ->- Νησιά ~ 1400 ~ 14-28 ->-</p>	<p>ΥΓΕΙΑ</p> <p>«Υγεία είναι μια κατάσταση πλήρους σωματικής, νοητικής και κοινωνικής ενεξίας και όχι απλώς η απουσία νόσου ή αναπηρίας.»</p> <p>Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνεται στον πρόλογο του καταστατικού του ΠΟΥ. Υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη για την Υγεία (Νέα Υόρκη, 19-22 Ιουνίου 1946), τέθηκε σε ισχύ στις 7 Απριλίου 1948 και παραμένει αναλλοίωτος έως σήμερα.</p>				

ΒΙΟ-ΨΥΧΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ Νόσος και Ασθένεια

Σύμφωνα με το Βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο

Η **Νόσος (disease)** παραπέμπει σε μια αιτιώδη ιατρική θεώρηση (σωματική) με παθολογικές καταστάσεις που εκδηλώνονται στον ανθρώπινο οργανισμό μέσω συμπτωμάτων

Η **Ασθένεια (illness)** παραπέμπει σε μία υποκειμενική θεώρηση του ατόμου, για τα συμπτώματά του, τις αντιδράσεις του και τις κοινωνικές νόρμες που ρυθμίζουν τη συμπεριφορά του σε σχέση με αυτά

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Η έννοια της Αναπηρίας προσδιορίζεται από τους παρακάτω παράγοντες:

- **μερική ή ολική έκπτωση** στις σωματικές λειτουργίες
- **μείωση της λειτουργικότητας** σε καθημερινές δραστηριότητες
- **περιορισμός συμμετοχής** σε κοινωνικές δραστηριότητες

ΠΟΥ (2008)

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Αναφέρεται στο βαθμό της

εκφρασμένης από το άτομο ικανοποίησης σε διάφορους τομείς της ζωής του όπως:

- Σωματική υγεία
- Σχέσεις με τους άλλους & κοινωνική ζωή
- Υλικές συνθήκες της ζωής του
- Εκπαιδευτικές/Επαγγελματικές δραστηριότητες
- Συναισθηματική & ψυχολογική κατάσταση
- Προσδοκίες για το μέλλον

- 18% του πληθυσμού της γης έχει κάποια μορφή αναπηρία εκ γενετής ή ελκτική

- Στην Ε.Ε ένας στους τέσσερις πολίτες, άνω των 16 ετών, έχει αναφέρει κάποιες μορφές μακροχρόνια αναπηρία, δηλ. μερική ή σοβαρή δυσκολία στην τέλεση καθημερινών δραστηριοτήτων για τουλάχιστον έξι μήνες.

- Στην Ελλάδα το ποσοστό είναι 24% (Eurostat 2017)

Στόχοι Υπηρεσίας ΠροΣΙόν

- Η αντιμετώπιση του φοιτητή με αναπηρία ως **Ισότιμου και Ενεργού Μέλους** της Πανεπιστημιακής κοινότητας
- Η διαμόρφωση ενός **Δυναμικού Υποστηρικτικού Πλαισίου**, που Αντλαμβάνεται, Προσαρμόζεται και Απαντά στη φύση και στις δυσκολίες της ασθένειας ή της αναπηρίας.
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής του

Η Υπηρεσία ΠροΣΙόν εξυπηρετεί φοιτητές και φοιτήτριες ΑμεΑ και ΕΚΟ όλων των κύκλων σπουδών και όλων των Τμημάτων του Ιονίου Πανεπιστημίου σε

- Κέρκυρα
- Ζάκυνθο
- Λευκάδα
- Κεφαλονιά

ανεξάρτητα από το αν λαμβάνουν ή όχι διευκολύνσεις λόγω των προβλημάτων τους

Προσωπικό Υπηρεσίας ΠροΣΙόν

- Διοικητικός υπάλληλος
- Κοινωνική Λειτουργός
- Πληροφορικός
- Κλινική ψυχολόγος με εξειδίκευση σε ΑμεΑ
- Εργοθεραπεύτρια με εξειδίκευση σε ΑμεΑ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Συνεργασία μεταξύ ειδικών για εξατομικευμένες προτάσεις-παρεμβάσεις
- Συμπληρωματικότητα ώστε να δημιουργείται η αίσθηση της Ολιστικής προσέγγισης και υποστήριξης των αναγκών του φοιτητή

ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άμεσα προς τους φοιτητές

- Εξατομικευμένες συνεδρίες (διά ζώσης και εξ αποστάσεως)
- Σύσταση-Εκπαίδευση-Υποστήριξη Ομάδας Εθελοντών φοιτητών για ΦμεΑ - Buddy system για ΦμεΑ
- Ομαδικά Προγράμματα - Εργαστήρια Δραστηριοτήτων (διά ζώσης και εξ αποστάσεως)
- Λειτουργία 12ωρης ζωντανής γραμμής τηλεφωνικής ενημέρωσης για τις υπηρεσίες της Μονάδας (10π.μ-10μ.μ)
- Skype-live ενημέρωση για την Υπηρεσία ΠροΣΙόν
- Παροχή συνεδριών τηλεσυμβουλευτικής

ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Έμμεσα μέσω του προσωπικού του Πανεπιστημίου

Συνεργασία με καθηγητές και διοικητικό προσωπικό, με τη συγκατάθεση του φοιτητή, για την αποτελεσματικότερη εκ πλήρωση των ακαδημαϊκών του υποχρεώσεων

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Συστηματικές εβδομαδιαίες συναντήσεις (Ψυχολόγου-Κοιν.Λειτουργού και Εργοθεραπεύτριας) όπου συζητείται η πορεία των ωφελουμένων και η εμφάνιση στις ανάγκες τους προκειμένου

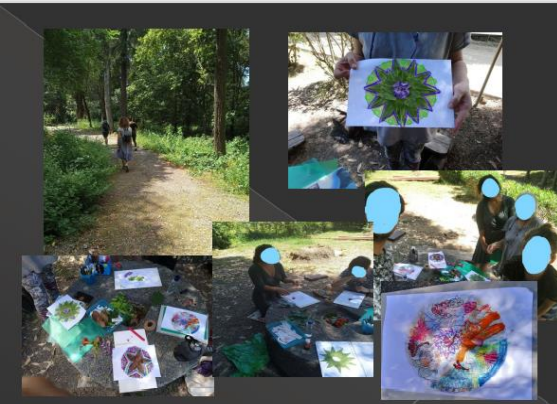
- να υπάρχει συνολική και σφαιρική ενημέρωση
- να γίνονται οι κατάλληλες προσαρμογές στην διαμόρφωση των παρεμβάσεων
- να παρέχεται **εξατομικευμένη** και κατά το δυνατόν πληρέστερη υποστήριξη τους .

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οργάνωση και υλοποίηση Ομαδικών Δραστηριοτήτων

(μελέτης, καλλιέργειας ενδιαφερόντων, οργάνωσης χρόνου κ.α.) με συμμετοχή ΦμεΑ και γενικού φοιτητικού πληθυσμού όπου

- ενισχύεται η **λειτουργικότητα** σε διάφορους τομείς
- προάγεται η ενημέρωση με επιστημονικό τρόπο για θέματα υγείας και τρόπου ζωής
- καλλιεργούνται ενδιαφέροντα και χόμπι
- ευνοείται η **κοινωνική αλληλεπίδραση**
- βελτιώνεται η **ποιότητα ζωής**

Περιορισμοί – εμπόδια σχετικά με τη λειτουργία της ΠροΣΙόν

- Διάσπαρτα γεωγραφικά Τμήματα στον ιστό της πόλης (Κέρκυρα) , χωρίς ακτολογική σύνδεση μεταξύ των νησιών (Κέρκυρα-Ζάκυνθος-Κεφαλονιά, Λευκάδα)
- Κτήρια μισθωμένα ή με παραγωγή, διατηρητέα , παραδοσιακής αρχιτεκτονικής (κλιμακοστάσια , εσωτερική διαρρύθμιση, τουαλέτες κ.α.) , χωρίς δυνατότητες παρεμβάσεων(ανελακιστήρες, άλλες εργονομικές διευθετήσεις)
- Λειτουργική-Οργανωτική Διασύνδεση των υπηρεσιών για ΦμεΑ εντός του Πανεπιστημίου
- Θεσμική Μονάδα (οργανόγραμμα Πανεπιστημίου) και δυνατότητα στελέχωσης της με μόνιμο προσωπικό
- Έλλιπής ή περιορισμένη γνώση , ενημέρωση και μέριμνα για τις επιπτώσεις παθήσεων και χρόνιων καταστάσεων (πέραν των αισθητηριακών / κινητικών διαταραχών και ειδικών μαθησιακών δυσκολιών) που επηρεάζουν δυσμενώς την ακαδημαϊκή και προσωπική ζωή των φοιτητών

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι ανάγκες υποστήριξης του φοιτητικού πληθυσμού είναι

- **πολλαπλάσιες** του αριθμού των καταγεγραμμένων περιστατικών
- **πολυεπίπεδες** προκειμένου να καλύπτουν την πρόσβαση σε χώρους και συγγράμματα, αλλά και σε υπηρεσίες, αγαθά και δραστηριότητες
- **πολυσύνθετες** καθώς η ασθένεια και η αναπηρία επηρεάζουν όλους τους τομείς ζωής ενός νεαρού ενήλικα

Μελλοντικές Προτάσεις

-Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προς όλη την ακαδημαϊκή και φοιτητική κοινότητα με έμφαση το τρίπτυχο

- Εξατομίκευση**
- Υποστήριξη**
- Ποιότητα Ζώης**

- Βελτίωση της **Διασυνδεδετικής λειτουργίας** δομών και υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των αναγκών των φοιτητών με αναπηρία

Margaret Mead
Ανθρωπολόγος

Ποιο θεωρείτε το πρώτο σημάδι πολιτισμού;

«Ένα μηριαίο οστό 15.000 ετών, το οποίο όμως είχε σπάσει κι έλειπα θεραπευθεί.»

Γιατί το μηριαίο οστό κι όχι εργαλεία κυνηγιού, κεραμικά σκεύη, θρησκευτικά αντικείμενα ή πρωτόγονες μορφές κοινοτικής αυτοδιοίκησης;

«Στο ζωικό βασίλειο όταν σπας το πόδι σου, πεθαίνεις. Δεν μπορείς να δραπετεύσεις από τον κίνδυνο, ούτε να πας στο ποτάμι να πεις νερό, ούτε να αναζητήσεις τροφή. Γίνεσαι βορά στα θηρία που παραμονεύουν. Κανένα ζώο δεν επιβιώνει με σπασμένο πόδι, τον χρόνο που χρειάζεται το οστό για να δέσει. Ένα μηριαίο οστό που έχει θεραπευθεί είναι απόδειξη ότι κάποιος αφιέρωσε χρόνο για να μείνει μαζί με εκείνον που έπεσε, έδεσε την πληγή, τον μετέφερε σε ασφαλές μέρος, του έφερε τροφή και νερό, τον φρόντισε και τον βοήθησε να αναρρώσει. Γι' αυτό

το σημείο στο οποίο αρχίζει ο πολιτισμός είναι η βοήθεια σε κάποιον που έχει ανάγκη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Μέρος 2: Μετατροπή εκπαιδευτικού υλικού χωρίς την ανάγκη ύπαρξης αιτήματος

Σκοπός: Το εκπαιδευτικό υλικό να είναι προσβάσιμο από την αρχική στιγμή της δημοσίευσής του, ώστε να μην είναι απαραίτητο να ακολουθείται η προαναφερθείσα διαδικασία.

Οφέλη

- Οι ωφελούμενοι φοιτητές λαμβάνουν άμεσα το υλικό που χρειάζονται για τη μελέτη τους, χωρίς αναμονή.
- Αιγότερο κόστος σε ανθρώπινο πόρους
- Ενίσχυση της προσβασιμότητας στο Πανεπιστήμιο Πατρών

Τρόπος Εφαρμογής

- Εμπνευσμένο Σενάριο προς Διδακτικό Προσωπικό Πανεπιστημίου Πατρών
- Σαματάρι στα ΔΕΠΕΙβ ή οποία έχει, μεταξύ άλλων, στόχο την ανάπτυξη ενιαίας συλλογής προσβάσιμων τεκμηρίων

Σημαντικός Παράγοντας: Εθελοντικό Δίκτυο

Θέματα σημαντικά

- Τρόποι πρόσδεσης εθελοντών
- Εκπαίδευση εθελοντών
- Προσπάθεια διατήρησης και κινητοποίησης εθελοντικού δικτύου

Προβληματισμοί

- Ανάγκη ύπαρξης εθελοντών από διαφορετικά διδακτικά αντικείμενα
- Ανάγκη εκπαίδευσης των εθελοντών στο ζητούμενο αντικείμενο

Κοινωνική Μέριμνα – Πανεπιστήμιο Πατρών

Στοιχεία Επικοινωνίας
Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας
Υπηρεσία Κοινωνικής Μέριμνας
Τηλέφωνο: +30 2810 969696
Email: socialwelfare@upatras.gr
Website: https://socialwelfare.upatras.gr/

Σας Ευχαριστούμε!!!

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας

Δομή Συμβουλευτικής & Προσβασιμότητας Δ.Π.Θ.

Ελληνική Κουρή Νίκος Δέτσικας Ελένη Κουνδύλη

Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας

Σκοπός της είναι η προαγωγή της επικοινωνιακής μάθησης, της αισθησιακής επίγνωσης και της κοινωνικοποίησης των φοιτητών με ιδιαιτερότητες και αναπηρίες

- 01 Η Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας (Δο.Συ.Π.) του Δ.Π.Θ. άρχισε να λειτουργεί το 2018
- 02
- 03 Επιβλέπεται από μέλη Δ.Ε.Π με αντικείμενο συναφές με το έργο.
- 04 Οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι δωρεάν
- 05 Απευθύνεται σε όλους τους φοιτητές του Δ.Π.Θ. με ψυχοκοινωνικές, δυσκολίες, ιδιαιτερότητες, μαθησιακές δυσκολίες και αναπηρίες

Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας Φοιτητών Δ.Π.Θ. (Δο.Συ.Π.)

- Τμήμα Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης
- Τμήμα Προσβασιμότητας

Κεντρική Υπηρεσία-Παραρτήματα

- Κομοτηνή
- Εάνθη
- Αλεξανδρούπολη
- Ορεστιάδα

Τμήμα Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης

- Επηρεάζονται από Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς
- Ατομική και ομαδική συμβουλευτική για την υποστήριξη φοιτητών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες
- Οργάνωση σεμιναρίων και εργαστηρίων με θεωρητικό και διαδραστικό περιεχόμενο με στόχο την ενδυνάμωση και προσωπική ανάπτυξη των φοιτητών
- Οργάνωση δικτύου εθελοντών με στόχο τη δημιουργία δράσεων κοινωνικοποίησης και εθελοντικής προσφοράς στην ευρύτερη πανεπιστημιακή κοινότητα

Τμήμα Προσβασιμότητας Δ.Π.Θ.

Στόχος
Η ισοπέδη πρόσβαση όλων των φοιτητών στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, η προαγωγή της επιστημονικής μάθησης και της ακαδημαϊκής επιτυχίας.

Στελεχώνεται από:
1. Μηχανικό Υπολογιστών και Πληροφορικής
2. Ηλεκτρολόγο Μηχανικό και Μηχανικό Υπολογιστών

Εμπηρέτηση φοιτητών με αναπηρία και μαθησιακές δυσκολίες
Συνεργασία με το Τμήμα Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης Εμπηρέτηση και στις 4 πόλεις που εδρεύει το Δ.Π.Θ.

5

Υπηρεσίες Τμήματος Προσβασιμότητας Δ.Π.Θ.

Μελέτη Προσβασιμότητας
Πρόταση για παρεμβάσεις στα υφιστάμενα κτίρια ώστε να τηρούν τις προδιαγραφές προσβασιμότητας

Αξιολόγηση τραπεζοιστοίων προσβασιμότητας για την βελτίωση της προσβασιμότητας
Έλεγχος και εφαρμογή των προδιαγραφών προσβασιμότητας

Μετατροπή εκπαιδευτικού υλικού σε προσβάσιμη μορφή
Τεχνική υποστήριξη με δωρεάν εφαρμογές και λογισμικά και ανάπτυξη ειδικών εργαλείων μετατροπής

Εκπαίδευση στη χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών και λογισμικού
Πρόταση για εξοπλισμένους χώρους για τον κάθε φοιτητή με αναπηρία

6

Φυσική Προσβασιμότητα

01 Διενέργεια αυτοψιών στους χώρους των κτιρίων εγκαταστάσεων του Δ.Π.Θ.

02 Καταγραφή των αποτελεσμάτων σε Τεχνική Έκθεση.

03 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και πρόταση βελτιώσεων

04 Αποστολή των Τεχνικών Εκθέσεων στην Διεύθυνση Τεχνικών Έργων του Δ.Π.Θ.

05 Κύρια Νομοθεσία:
• ΝΟΚ (Ν4067/2012)
• Εγκ29467/9/13612, Εγκ42382/13
• ΦΕΚ 18/Α/2012
• Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτηρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα (2020)

Ψηφιακή Προσβασιμότητα

1. Μετατροπή Εκπαιδευτικού Υλικού σε προσβάσιμη μορφή και
2. Εκπαίδευση στην Υποστηρικτική Τεχνολογία

Αρχεία ήχου mp3, βιβλία DAISY, Epub, PowerPoint με ενσωματωμένο ήχο Ομαδικά ή Ατομικά Σεμινάρια

Τεχνολογική λύση προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις του φοιτητή
Με χρήση δωρεάν λογισμικών όπως Μετατροπής κειμένου σε ομιλία, Λογισμικά αναγνώρισης φωνής, Λογισμικά OCR.

Προσαρμογές των αναπληνών με βάση την αναπηρία ή την δυσκολία
Συνεργασία με κοινωνικό λειτουργό της Δο.Συ.Π.

AMELiB Accessible Multi-Modal Electronic Library

Η AMELiB αποσκοπεί στο να παρέχει προσβάσιμα βιβλία σε όλους τους δικαιούχους ενυπο-ανάπηρους χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας μέσω διαδικτύου. Αποτελεί επίσης την πρώτη προσπάθεια για συλλογικό διαδικτυακό δημόσιο κατάλογο (online public access catalogue - OPAC), ο οποίος τεκμηριώνει, βάσει των διεθνών προτύπων, τη διαθέσιμη προσβάσιμη βιβλιογραφία στην Ελλάδα, ακολουθώντας τις διεθνείς εξελίξεις στο θέμα.

Διαθέσιμα έργα μέσω διαδικτύου, σε ψηφιακή προσβάσιμη μορφή, στους δικαιούχους χρήστες είναι τα υποχρεωτικά συγγράμματα της ανώτερης εκπαίδευσης και οι τίτλοι που παραχωρούνται γι' αυτό τον σκοπό από τους κατόχους των πνευματικών δικαιωμάτων.

DOWNLOAD

9

Συνεργασία με Εθελοντές της Δο.Συ.Π.

Σεμινάριο σε είδη Υποστηρικτικής Τεχνολογίας
Ενημέρωση πάνω στην λειτουργία συσκευών Υποστηρικτικής Τεχνολογίας.

Μετατροπή εκπαιδευτικού υλικού σε προσβάσιμη μορφή
Αρχεία ήχου mp3, βιβλία DAISY, Epub, PowerPoint

Εκπαίδευση σε κατάλληλα λογισμικά προσβασιμότητας
Μετατροπή σε Daisy ή Epub Εφαρμογές TIS

10

Δράση Εθελοντών Δο.Συ.Π.

Εκπαίδευση στο λογισμικό Εγγραφής και Επεξεργασίας Ήχου
Χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό Audacity.

Επεξεργασία ηχητικών αρχείων
Χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό Audacity.

Ενσωμάτωση αρχείων ήχου στο word
Τα αρχεία ήχου ενσωματώθηκαν στις διαφάνειες του PowerPoint.

Εκπαίδευση στην ανάγνωση
Επικοινωνία με όφρο συνάδων για αόριστα σχετικά με τον σωστό τρόπο ανάγνωσης

Δημιουργία βίντεο
Μετατροπή παρουσίασης σε μορφή βίντεο.

Μελλοντικά Σχέδια-Δημιουργία Προσβάσιμων Σταθμών Εργασίας

01 Προορίσματα:
για χρήση από άτομα με προβλήματα όρασης (μερική ή ολική τύφλωση) ή/και με προβλήματα κινητικότητας

02 Σημεία υποθέσεως:
σε βιβλιοθήκες των πόλεων στις οποίες απευθύνεται οι εγκαταστάσεις του Δ.Π.Θ. (Ορστυίδα, Αλεξανδρούπολη, Κοζάνη, Ξάνθη)

03 Διαθέσιμος εξοπλισμός
• Υλικό και λογισμικό για άτομα με κινητικά προβλήματα
• Υλικό και λογισμικό για άτομα με προβλήματα όρασης

Πιλοτική έρευνα ομαδικής εστιασμένης συνέντευξης (focus group)

- Βιωματικές εμπειρίες φοιτητών
- Προστατευτικοί και ενδυνάμυντικοί παράγοντες κατά την ακαδημαϊκή τους πορεία
- Πρόβαση στο πανεπιστήμιο
- Προτάσεις για ενεργή συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Παρεμβάσεις που αξιοποιούν ως εργαλείο παραγωγής δεδομένων την ομαδική εστιασμένη συνέντευξη (focus group) πραγματοποιήθηκε με πέντε φοιτητές (5) με μαθησιακές δυσκολίες και αισθητηριακές δυσλειτουργίες (περιορισμό στην όραση και κώφωση) από διαφορετικά τμήματα του ΔΠΘ.

«Τα γράμματα μοιάζουν σαν νερό στο τζάμι»

«Αισθανόμουν σαν να βρισκόμαι σε ένα χαλασμένο δρόμο»

15

«Θα μάθαινα καλύτερα αν τα γράμματα ήταν νότες»

16

«Τα σκαλοπάτια γιατί είναι λευκά ολόλευκα? γιατί δεν βλέπω χρώματα»

Πόσα Σκαλοπάτια Βλέπεις;

«Εμφανείς σημάνσεις σημαίνει πρόσβαση όχι διευκόλυνση»

«Στην ολική αχρωματοψία δεν φαίνονται καθαρά, θα πρέπει να υπάρχουν αντίθετες σημάνσεις, ταινίες που είναι αντιολισθητικές να μπαίνουν σε κάθε σκαλοπάτι»

17

Αργή & κατανοητή παράδοση μαθήματος

Μικρές προτάσεις με κατανοητό περιεχόμενο

Αναφορά στην ύλη των σημειώσεων ή στα κομμάτια των κεφαλαίων στα οποία γίνεται αναφορά κατά τη διάρκεια της παράδοσης

18

παράδοση μαθήματος

Μεγαλύτερη έμφαση σε νέους όρους και επεξήγηση τους

Εναλλακτικοί τρόποι: - Διαφάνειες με ήχο και εικόνα - Video, παιχνίδια

19

Μαθαίνω καλύτερα

- ✓ Ακούγοντας και διαβάζοντας
- ✓ Ένα ηχογραφημένο ή βιντεοσκοπημένο κείμενο είναι πιο εύκολο να το μάθω γιατί μου δίνει τη δυνατότητα να το ξανακούσω όσες φορές χρειάζεται.
- ✓ Όταν διαβάζω πρέπει να επαναλαμβάνω πολλές φορές την ύλη που διδάχτηκα.
- ✓ Βοηθάει να γνωρίζω τα σημαντικά σημεία του μαθήματος (ή του κεφαλαίου) και να εστιάζω σε αυτά.
- ✓ Δεν πρέπει να έχω κενά, γι αυτό μελετώ την ύλη που διδάχτηκα, μετά από κάθε παράδοση.

20

Δυσκολεύομαι

- Να συγκεντρωθώ
- Στην ανάγνωση
- Να αναγνωρίζω τα σημεία στίξης
- Να κάνω αριθμητικές πράξεις
- Να γράφω ορθογραφημένες προτάσεις
- Όταν οι ερωτήσεις είναι γενικές και συνδυαστικές
- Όταν ο χρόνος είναι περιορισμένος
- Στα κουίζ, γιατί δε δίνεται η δυνατότητα ποσοφικής εξέτασης
- Γιατί κουράζομαι εύκολα
- Όταν δεν αισθάνομαι αποδεκτός
- Όταν απευθύνομαι σε κάποιον που δεν με ακούει.

21

Με διευκολύνει

- ✓ Να είναι ενημερωμένοι οι διδάσκοντες για τις μαθησιακές μου ανάγκες
- ✓ Να αισθάνομαι ότι με ακούν και με καταλαβαίνουν
- ✓ Να αισθάνομαι αποδεκτός
- ✓ Η δυνατότητα γραπτής και προφορικής εξέτασης
- ✓ Οι συγκεκριμένες ερωτήσεις, γιατί μου είναι πιο κατανοητές
- ✓ Οι διευκρινίσεις πάνω σε εξεταζόμενα θέματα
- ✓ Περισσότερος χρόνος εξέτασης
- ✓ Να γνωρίζω για την εκπόνηση εργασιών από την αρχή του εξμήνου
- ✓ Σε πρακτικά μαθήματα, στη διάρκεια ανήσεων, είναι πολύ σημαντικό να δίνεται ένα σταθερό σημείο, γιατί υπάρχει δυσκολία στον προσανατολισμό

22

Αξιοποίηση πόρων και ενδυνάμωση στο περιβάλλον του πανεπιστημίου

Τι με βοηθάει:

- ✓ «Η οικογένειά μου»
- ✓ «Η επιτυχία! Όταν κατάφερα να περάσω όλα τα μαθήματα του Α εξαμήνου»
- ✓ «Οι Καθηγητές που ήταν ενθαρρυντικοί και βοηθητικοί»
- ✓ «Η συνεργασία με την Δοξίη που παρενέβη και μέσω της απειβό παίζω βιβλία ηλεκτρονικά»
- ✓ «Βοήθησε η Δοξίη ως διαμεσολαβητής για την υποβολή αιτήματος για τον σωστό τρόπο εξέτασης και την ενημέρωση των διδασκόντων»

23

«Οι μόνοι άνθρωποι που με βοηθήσαν ήταν αυτοί που με άκουσαν και όχι οι ειδικοί»

Κάθε φοιτητής με μαθησιακές δυσκολίες έχει τις δικές του μαθησιακές ανάγκες γι' αυτό η εξατομίκευση είναι πολύ σημαντική.

Εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας για την καλύτερη κατανόηση των εννοιών, όπως χρήση επιστημικών μέσων, π.χ. ένας σκαλοπάτι στο μάθημα της ανατομίας θα μπορούσαν να δημιουργηθούν και ηλεκτρονικά εργαλεία (ομοιά ματς) σε συνεργασία με τμήματα του πολιτειακού του Δ.Π.Θ.

«Όταν έχετε άγνοια και περιβουρισθείς τον κάθε φοιτητή, ή φοιτήτρια και τον απομακρύνεις από το στόχο του, γιατί δεν έχει τρόπο να τον βοηθήσει, δεν γνωρίζει, ενώ όταν έχει έρθει η ενημέρωση θα 'ρθει η μάθηση, θα γίνουν πάρα πολλά, δηλαδή θα υπάρχει εξέλιξη...»

«Η πρώτη γνωριμία θα πρέπει να είναι με τη δοξίη και μετά με το εκπαιδευτικό κομμάτι»

Τα ηχογραφημένα κείμενα βοηθούν στην κατανόηση της ύλης και στην χρήση από τον ίδιο τον φοιτητή ανάλογα με τις ανάγκες του, π.χ. χωρισμός του μαθήματος σε υποενότητες και πολλές επαναλήψεις στην ακρόση του κειμένου (μαθήματος)

«Η γνώση δεν προέρχεται μόνο από τα βιβλία αλλά και από άλλα μέσα όπως νάσο και παιχνίδια. Η αφομοίωση της ύλης μέσα από την πρακτική φοιτητών που προέρχονται π.χ. από παιδαγωγικά μαθήματα θα απείδωσαν καλύτερα.»

24

Επικοινωνία

- **Ώρες λειτουργίας:** Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00 - 15:00
- **Τηλεφωνικό Κέντρο:** 25310-39050 & 25310-39163
- **Ιστοσελίδα:** dosyp.duth.gr
- **E-mail:**
- **Facebook:** Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας φοιτητών του ΔΠΘ

Σας Ευχαριστούμε

Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.), Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών & Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
συμβουλευτικό κέντρο φοιτητών

Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών
Πρόγραμμα μαθησιακής παρέμβασης

Λυγερούδη Πέπη
Κοινωνική Λειτουργός /Εκπαιδευτικός

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΞΟΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ- ΣΤΟΧΟΙ <http://skf.uoc.gr>

- Βασικοί άξονες λειτουργίας του Κέντρου είναι η ψυχολογική υποστήριξη προς όλους τους φοιτητές και η γενικότερη στήριξη και συμβουλευτική στους φοιτητές με αναπηρία, σε μαθησιακό και κοινωνικό επίπεδο.
- Στο ΣΚΦ αναπτύσσονται πολυεπίπεδες υπηρεσίες

ΣΤΟΧΟΣ

Η υγιής ακαδημαϊκή και προσωπική πορεία του φοιτητή

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ <http://skf.uoc.gr>

«Στρατηγικές μάθησης-οργάνωση μελέτης & οργάνωση χρόνου»

- Ατομικό επίπεδο:

Στόχος:

- Εξατομικευμένη αξιολόγηση & υποστήριξη του αιτήματος κάθε φοιτητή και κατ' επέκταση
- η απρόσκοπτη ακαδημαϊκή εξέλιξη

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ <http://skf.uoc.gr>

Οι ατομικές συναντήσεις γίνονται κατόπιν ραντεβού το οποίο καθορίζεται με αίτημα του ίδιου του φοιτητή ή με παραπομπή από τα στελέχη του ΣΚΦ

Συγκεκριμένα:

- Παρέχονται περίπου 4-6 συνεδρίες διάρκειας 60 λεπτών
- Οι συνεδρίες έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα
- Είναι εξατομικευμένες & προσανατολισμένες στις τρέχουσες ανάγκες που παρακολουθούν την απρόσκοπτη εξέλιξη της ακαδημαϊκής πορείας
- Μετά την ολοκλήρωση της ατομικής παρέμβασης παρέχονται πληροφορίες διασύνδεσης με κατάλληλους φορείς, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

<http://skf.uoc.gr>

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- Αξιολόγηση των ιδιαίτερων αναγκών του με τη λήψη κοινωνικού ιστορικού.
- Ορισμός συναντήσεων με στόχο την καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων
- Σχεδιασμός του πλάνου υποστήριξης
- Ψυχοεκπαίδευση για τη φύση των μαθησιακών δυσκολιών
- Παροχή εκπαιδευτικού υλικού για βελτίωση και στήριξη
- Εποπτική διαχείριση στόχων (coaching)
- Ειδική αγωγή ακαδημαϊκών δεξιοτήτων και τεχνικών
- Ακολουθούν συναντήσεις για βιωματική επεξεργασία του παρεχόμενου υλικού.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΜΑΔΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

<http://skf.uoc.gr>

«Στρατηγικές μάθησης-οργάνωση μελέτης & οργάνωση χρόνου»

Στόχος:
Ψυχοεκπαίδευση σε θέματα που αφορούν:
Στρατηγικές μάθησης
Οργάνωση μελέτης & Οργάνωση χρόνου

Συμμετοχή:
Ατομικό αίτημα του φοιτητή (εφόσον έχει προηγηθεί σχετική πρόταση/ενημέρωση κατά το στάδιο αξιολόγησης αναγκών).

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

<http://skf.uoc.gr>

- Παρέχονται 4 συναντήσεις διάρκειας 2 ωρών με την συμμετοχή 6-8 ατόμων
- Έχουν χαρακτήρα αποσαφήνισης και επίλυσης δυσκολιών μελέτης και οργάνωσης χρόνου
- Παρέχονται πληροφορίες για μαθησιακές στρατηγικές και αξιολόγηση της καταλληλότερης κατά περίπτωση
- Διεξάγονται βιωματικά εργαστήρια οργάνωσης χρόνου και οργάνωσης μελέτης, μέσω των οποίων γίνεται ανάλυση των ατομικών ημερολογίων και αξιοποίηση των δεδομένων τους για τη διαμόρφωση ατομικού «μαθησιακού» πλάνου.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

<http://skf.uoc.gr>

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Κοινωνική εργασία με άτομα
- Κοινωνική εργασία με ομάδες
- Καταγισμός ιδεών
- Στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων (σταδιοποίηση/κατάταξη προβλήματος)
- Βιωματικές ασκήσεις ενδυνάμωσης
- Roll-playing

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΙ Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

<http://skf.uoc.gr>

- Δυσκολίες προσαρμογής στις νέες ακαδημαϊκές ανάγκες.
- Δυσκολίες στην μάθηση
- Προβλήματα διαχείρισης χρόνου, λήψης αποφάσεων
- Προβλήματα αδυναμίας συγκέντρωσης, μειωμένης απόδοσης ή έλλειψης κινήτρων

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΟΥ ΣΤΕΓΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ;

<http://skf.uoc.gr>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΒΟΥΤΩΝ

- Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών
- Τηλ. : 2810393653

Ωρες επικοινωνίας:
καθημερινά 9.00 - 14.00 (εκτός ΣΚ)

p.lygeroydi@uoc.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Κρήτης
συμβουλευτικό
κέντρο
φοιτητών

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.), Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών

ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Για Φοιτητές με Αναπηρία και Φοιτητές Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων

Ανασχεδιάζοντας την Προσβασιμότητα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης

- Μάιος του 2019
- Έλλειψη στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων για ίση πρόσβαση στις υποδομές και εκπαιδευτικές διαδικασίες
- Δομή με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ

Ίδρυση

Στελέχωση

Καθηγητής Μηνάς Πασχόπουλος Αντιπρύτανης Επιστημονικά Υπεύθυνος	Βιβλιοθηκονόμος
	Πληροφορικός
	Ψυχολόγος
	Διαχειριστής έργου

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Προσβασιμότητα στην Εκπαίδευση

Αποστολή της Μονάδας: δημιουργία ευνοϊκού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος για την στήριξη των φοιτητών που για ιατρικούς ή άλλους κοινωνικούς λόγους αντιμετωπίζουν λειτουργικές και εκπαιδευτικές δυσκολίες στην ολοκλήρωση των σπουδών τους

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ζητήματα

Φυσική Προσβασιμότητα

- Έκταση και διαμόρφωση του Campus
- Κτηριακή υποδομή (Είσοδοι, χώροι αίθουσες, WC)
- Σήμανση

Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα

- Πρόσβαση στην Πληροφορία
- Διαδικτυακές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου
- Εκπαιδευτικό Υλικό

Η Φύση της Μονάδας

- Υποστήριξη των εκπαιδευτικών διαδικασιών
- Ανάδειξη ζητημάτων - Δράσεις Ενημέρωσης
- Διαμεσολάβηση Εσωτερικά στο Ίδρυμα αλλά και με φορείς
- ΔΕΝ είναι Ιατρική Μονάδα

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Λειτουργία της Μονάδας

Λειτουργία με μία σειρά από Εισηγήσεις - Προτάσεις - Υπηρεσίες:

Ιδρυματική Πολιτική	Δράσεις ευαισθητοποίησης	Εισηγήσεις μέσω της Καταγραφής Αναγκών των Φοιτητών	Εφαρμογή και ενσωμάτωση Διεθνών Προτύπων	Υπηρεσίες
---------------------	--------------------------	---	--	-----------

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Λειτουργία της Μονάδας Υπηρεσίες

Εξατομικευμένη υποστήριξη	Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες	Προσβάσιμα Συγγράμματα	ΕΒΕΛοντισμός	Οικονομική Στήριξη
Υπηρεσία ψυχολόγου	Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα	Μετατροπή Σημειώσεων	Συγγραφή σημειώσεων, Ενημέρωση	Υποτροφίες σε Φοιτητές ΕΧΩ
Καταγραφή αναγκών και Ιστορικού	Λογισμικό	Μετατροπή περιεχομένου Ιστού	Μετατροπή εκπαιδευτικού υλικού σε προσβάσιμη μορφή	
Συνεργασία με το ΣΧΕΠΤ	Εξοπλισμός	Μετατροπή ακαδημαϊκών συγγραμμάτων	Δράσεις Κοινωνικοποίησης	
Διαμεσολάβηση για μαθήματα, εξετάσεις, Εκπαιδευτικές διαδικασίες	Παροχή τεχνολογίας		Δράσεις ευαισθητοποίησης	
Έπισηξη συνδυασικών κατήχητων και ομάδων				
Συνεργασία με άλλους φορείς				

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ιδρυματική Πολιτική

- Ασαφές νομοθετικό πλαίσιο,
- Απουσία συγκεκριμένων ιδρυματικών οδηγιών,
- Έλλειψη ενιαίας αντιμετώπισης ΦμεΑ από διδάσκοντες
- Επικοινωνία και δημοσιοποίηση υπηρεσιών στήριξης

Δημιουργία:

- Ιδρυματικής πολιτικής
- Εσωτερικού κανονισμού

Πρόκληση:

- Εκ νέου πρακτική εφαρμογή αυτών
- Προσαρμογή και επανασχεδιασμός των υπάρχοντων υποδομών

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ιδρυματική Πολιτική

Σκοπός της παρούσας πολιτικής είναι να διασφαλίσει ότι οι φοιτητές έχουν ίσες ευκαιρίες και να παρέχονται οι κατάλληλες προϋποθέσεις και υποδομές για έγκαιρη και επιτυχή περάτωση των σπουδών.

Δηλαδή να ορίζονται σαφώς:

- οι σχετικοί όροι
- τα εύρος εφαρμογής
- τα όργανα στήριξης
- τα μέσα και οι υπηρεσίες
- οι εκπαιδευτικές πρακτικές
- οι υποχρεώσεις

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Επισκόπηση Ιδρυματικής Πολιτικής

<p>□ ΓΕΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> □ ΟΡΙΣΜΟΙ □ ΣΚΟΠΟΣ □ ΕΥΡΟΣ/ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ / ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΙ ΣΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ □ ΠΡΟΦΕΣΙΕΣ □ Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ □ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΑΙΣΧΗΤΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ <p>□ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> □ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΦΟΙΤΗΤΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ □ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ □ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ 	<p>□ ΟΡΓΑΝΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> □ ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ □ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ □ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΦμεΑ) □ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ □ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ □ ΔΙΚΤΥΟ ΕΒΕΛΟΝΤΩΝ □ ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ □ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΟ ΠΛΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ □ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ □ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΜΕΣΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΑΜΕΑ
--	---

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Παρεχόμενες διευκολύνσεις

- Περίπτωση φοιτητή με ακουστική αναπηρία
- Συμπλήρωση έντυπου καταγραφής αναγκών
- Συμπλήρωση έντυπου διαχείρισης προσωπικών δεδομένων

• Πιθανές Διευκολύνσεις

- Νοηματική υποβολή όταν είναι εφικτή ή χειλεοάνγωση των ερωτησίων των δοκιμιών για κωφούς φοιτητές
- Διάθεση εκπαιδευτικού υλικού σε προσβάσιμες μορφές (πχ. Υπόκτιλοι σε αρχεία ήχου, περιγραφές σε οπτικοακουστικό υλικό).
- Διάθεση υλικού μαθημάτων εκ των προτέρων σε ηλεκτρονικό αρχείο ώστε να είναι δυνατή η μετατροπή του σε εναλλακτικές μορφές.
- Χρήση μεταγραφέα.
- Άλλο...

- Σύμβουλο επιτροπής ΦμεΑ του τμήματος

- Τελική μορφή έντυπου παραχώρησης διευκολύνσεων

- Έγκριση στην συνεδρίαση του τμήματος

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Επιτροπή ΦμεΑ

- Κάθε Εκπαιδευτικό Τμήμα του Ιδρύματος εκπροσωπείται στην Επιτροπή ΦμεΑ από τον αντίστοιχο Σύμβουλο Καθηγητή
- Σε αυτόν μπορούν να απευθύνονται οι Φοιτητές ΑμεΑ για συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν τις σπουδές τους και εκείνος μερμνά για αυτά.
- Ο Σύμβουλος Καθηγητής αποτελεί τον κρίκο εκείνο που συνδέει τους φοιτητές ΑμεΑ με το σύνολο του Διδακτικού Προσωπικού καθώς και με τις Πανεπιστημιακές Αρχές

Αρμόδιοι Γραμματειών

- Σε κάθε Γραμματεία του Ιδρύματος έχει οριστεί αρμόδιος υπάλληλος
- Να ενημερώνει, να παρατέμπει και να εξυπηρετεί στη διεκπεραίωση ζητημάτων σχετικών με τις σπουδές τους

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Συνεργασία με ΣΚΕΠΙ

- Παραπέμπονται φοιτητές με προσωρινές ή μόνιμες διαταραχές ψυχικής κατάστασης
- Για την αξιολόγησή
- Για υποστήριξη

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Υπηρεσία Μονάδας Προσβασιμότητας

Υποστήριξη για εύκολη πρόσβαση στις συλλογές της Βιβλιοθήκης, στις υπηρεσίες του Διαδικτύου και στην εκπόνηση εργασιών και έρευνας

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

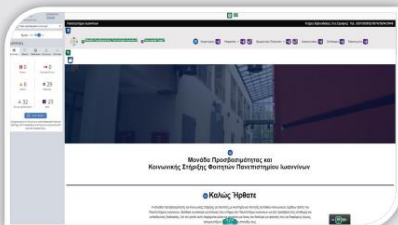
Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Αναδιάρθρωση των ιστοσελίδων των τμημάτων ώστε να είναι Προσβάσιμες

- Να παρέχονται τρόποι αποτελεσματικής διεκπεραίωσης μιας εργασίας σε περισσότερα πλαίσια χρήσης, χωρίς αποκλεισμούς.
- Υλοποίηση βάση αρχών Σχεδίασης για Όλους/Καθολική Σχεδίαση
- Σχεδίαση που παρέχει συμβατότητα με υποστηρικτικές τεχνολογίες (assistive technology)

Οι κύριες αρχές από (World Wide Web Consortium - W3C) που προωθεί ζητήματα προσβασιμότητας στο διαδίκτυο. Με βασικό πρότυπο το WCAG 2.1

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

<https://socialsupport.unit.uoi.gr/>

Η πραγματική προσβασιμότητα προκύπτει και από την ποιοτική αξιολόγηση από τα ίδια τα άτομα που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Εξοπλισμός

Σταθμοί παραγωγής ομιλούντων βιβλίων
Λογισμικό διαχείρισης και παραγωγής ομιλούντων βιβλίων. (Εξοπλισμός Ηχογράφησης και Σουίτς λογισμικού)

Σταθμοί Εργασίας Φοιτητών στη Βιβλιοθήκη
Λογισμικό + Υλικό

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Υλικό

- Οθόνι Braille/Πινακίδα γραφής Braille
- Εκτυπωτής Braille
- Σύστημα μεγέθυνσης κλειστού Κυκλώματος
- Ηλεκτρικά ρυθμιζόμενα γραφεία
- Σύστημα επαγωγικού Βρόγχου
- Διακόπτες
- Βραχίονες
- Πληκτρολόγια μεγάλων πλήκτρων
- Ποντίκια Μοχλοί

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Λογισμικό

- Λογισμικό ανάγνωσης και μεγέθυνσης οθόνης
- Λογισμικό οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων
- Λογογράφος
- Αναγνώστης βιβλίων Daisy
- Λογισμικό σύνθεσης φωνής

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Βιβλία που Ακούγονται...

- Ομιλούντα βιβλία: τα ηχογραφημένα βιβλία, όπου η φωνή του αφηγητή - αναγνώστη έχει αποτυπωθεί ψηφιακά.
- Απευθύνονται σε άτομα με δυσκολία στην πρόσβαση των τυπωμένων βιβλίων, όπως τα άτομα με προβλήματα όρασης.
- Daisy books
- ePUB books
- Χρήση: εύκολη και δεν απαιτούν ειδικό εξοπλισμό.

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Βιβλία που Ακούγονται...

- Σταθμοί παραγωγής ομιλούντων βιβλίων που ηχογραφούνται επιστημονικά (εθνικός πιστοποιημένος) συγγράμματα
- Πραγματική φωνή
- Καθημερινές ανάγκες των φοιτητών με προβλήματα όρασης σε σημειώσεις κλπ.

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Ακαδημαϊκά συγγράμματα

Επιστολή προς εκδοτικούς οίκους → Επεξεργασία συγγράμματος → Συλλογή δωρεάν Λογισμικών Υποστηρικτικών Τεχνολογιών

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Παραγωγή και Εκτύπωση Braille Υλικού

Λογισμικό WinBraille για τους εκτυπωτές της Index Braille

<p>ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ</p> <h3>Προσβάσιμο Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο</h3> <p>Οδηγίες Παραγωγής Προσβάσιμων Εγγράφων και Παρουσιάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κείμενα και παρουσιάσεις όλων των ειδών (π.χ. θέματα εξετάσεων, σημειώσεις, βιβλία, διαφάνειες μαθήματος) • Εφαρμογή κατά τη δημιουργία νέων κειμένων και παρουσιάσεων ή τροποποίηση υφιστάμενων κειμένων και παρουσιάσεων.	<p>ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ</p> <h3>Μελλοντικές Προτάσεις</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Συνέχιση της χρηματοδότησης της λειτουργίας των Μονάδων Προσβασιμότητας μέσω Προγραμμάτων έως ότου ενταχθούν οργανικά στις υπηρεσίες των Ιδρυμάτων. • Την έναρξη των Μονάδων Προσβασιμότητας στα νέα Οργανογράμματα των υπηρεσιών των Πανεπιστημίων που καταρτίζουμε • Κατάρτιση μελετών προσβασιμότητας των κτιρίων του κάθε ΑΕΙ και χρηματοδότησης για την πραγματοποίηση παρεμβάσεων σε αυτά, με σκοπό τη βελτίωση της φυσικής προσβασιμότητας σε όλες τις κτιριακές υποδομές μας. • Ενίσχυση των δράσεων για την πρόσβαση των ΦμεΑ στην αγορά εργασίας και αξιοποίηση των ΑΕΙ ως πρώτων φορέων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ή απασχόλησης.				
<p>ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ</p> <h3>Στοιχεία επικοινωνίας</h3> <table border="1"><tr><td> Γραμματεία 2651005094</td><td> Κοινωνική Στήριξη 2651005949</td><td> Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες 2651005950</td><td> Μονάδα Προσβασιμότητας 2651005979</td></tr></table> <p>Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών Πανεπιστημιούπολη Ιωαννίνων Κτήριο Βιβλιοθήκης (1^{ης} Οροφής) 45110 Ιωάννινα E-mail: uoiads@uoi.gr</p>	 Γραμματεία 2651005094	 Κοινωνική Στήριξη 2651005949	 Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες 2651005950	 Μονάδα Προσβασιμότητας 2651005979	<p>ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ</p> <h3>Σας ευχαριστούμε θερμά</h3>
 Γραμματεία 2651005094	 Κοινωνική Στήριξη 2651005949	 Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες 2651005950	 Μονάδα Προσβασιμότητας 2651005979		

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Αναλυτική Περιγραφή Υπηρεσιών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Υπηρεσία αξιολόγησης και καταγραφής των αναγκών παρεμβάσεων προσαρμοσιμότητας στις κτιριακές υποδομές του ΠΔΜ

- Η Μονάδα προσέλαβε εξειδικευμένο Πολιτικό Μηχανικό σε ζητήματα προσαρμοσιμότητας
- Μελέτη για την αξιολόγηση της προσαρμοσιμότητας στις κτιριακές δομές του ΠΔΜ στις πέντε πόλεις που εδράζει το Πδμ.
- Η Τεχνική Υπηρεσία του Ιδρύματος ανέλαβε να κάνει την μελέτη για τις απαιτούμενες παρεμβάσεις.
- Το έργο των παρεμβάσεων βρίσκεται σε εξέλιξη
- Με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων αναμένεται ο εξειδικευμένος Πολιτικός Μηχανικός να προχωρήσει σε επανέλεγχο και αξιολόγηση της προσαρμοσιμότητας των κτιριακών υποδομών του ΠΔΜ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Επιμορφώσεις (I)

- Παροχή εκτενών επιμορφωτικών σεμιναρίων για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, τα οποία αφορούσαν μέλη του Διδακτικού-Ερευνητικού κοινού και του Διοικητικού Προσωπικού του Ιδρύματος.
- Στόχος των σεμιναρίων ήταν η άρση των προκαταλήψεων απέναντι στα άτομα με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίες συχνά προκύπτουν ελλείψει γνώσεων των αναγκών των παραπάνω ομάδων.
- Συμπετέλεσαν στα δύο εξάμηνα:
  - 21 ΔΕΠ (58 ώρες)
  - 22 διοικητικοί (46 ώρες)
- Συστηματική προσέγγιση
- Ενότητες επιμόρφωσης σχετικές με την Παιδαγωγική-Διαδασκική-Ψυχολογία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Επιμορφώσεις (II)

Ενότητες Επιμόρφωσης Διοικητικού Προσωπικού:

- Ήπιες δεξιότητες: επικοινωνία με ευπαθείς κοινωνικά ομάδες.
- Καλλιέργεια κλίματος αποδοχής διαφορετικότητας και αντιμετώπισης κοινωνικών ανισοτήτων (με έμφαση στην διαπολιτισμική).
- Διαχείριση και επικοινωνία με γονείς/κηδεμόνες και ευπαθείς ομάδες φοιτητών/τριών.
- Εργασιακό άγχος.
- Ενδυνάμωση διαπροσωπικής επικοινωνίας στο χώρο εργασίας και επίλυση συγκρούσεων.
- Διαχείριση κρίσεων/παροχή ψυχολογικών πρώτων βοηθειών και προαγωγή ψυχολογικής ευεμψρίας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Επιμορφώσεις (III)

Ενότητες Επιμόρφωσης Διδακτικού Προσωπικού:

- Ήπιες δεξιότητες: επικοινωνία με ευπαθείς κοινωνικά ομάδες.
- Προσαρμογή στην ακαδημαϊκή και φοιτητική ζωή.
- Καλλιέργεια κλίματος αποδοχής διαφορετικότητας και αντιμετώπισης κοινωνικών ανισοτήτων (με έμφαση στην διαπολιτισμική).
- Ενίσχυση κινήτρων και αντιμετώπιση φοιτητικής αναβλητικότητας-προαγωγή κινήτρων μάθησης στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.
- Στρατηγικές αντιμετώπισης δυσκολιών συγκέντρωσης-προσοχής/μελέτης/μάθησης.
- Πρακτικές ενίσχυσης αντιμετώπισης μετεμμένης απόδοσης φοιτητών.
- Καλές πρακτικές συμπεριφοράς φοιτητών/τριών με ιδιαιτερότητες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΜΔ, ΔΕΠΥ, ΔΑΠ).
- Καλές πρακτικές συμπεριφοράς φοιτητών/τριών με δυσκολίες ψυχοκινητικής προσαρμογής (άγχος, φόβος, κατάθλιψη, διατροφικές διαταραχές, εθισμούς κ.ά.)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Επιμορφώσεις (IV)

Αξιολόγηση:

- Ικανοποιήθηκαν σε πολύ υψηλό βαθμό οι προδοσίες των συμμετεχόντων/ουσών σε σχέση με τις γενικές και επιμέρους θεματικές των επιμορφωτικών δράσεων.
- Η οργάνωση και υλοποίηση των σεμιναρίων κρίθηκε άρτια από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων/ουσών.
- Απόκτηση νέων γνώσεων και πρακτικών από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες.
- Ενεργητική συμμετοχή και παρουσία των συμμετεχόντων/ουσών.
- Επιθυμία συνέχισης των επιμορφωτικών δράσεων.
- Μικρότερη διάρκεια στις επιμορφωτικές δράσεις.
- Δια ζώσης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Περιορισμοί-Εμπόδια

1. Τα άτομα με αναπηρία/σοβαρές παθήσεις ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν αναζητούν τις υπηρεσίες της Μονάδας.
2. Αδυναμία πρόσληψης προσωπικού για την υποστήριξη της διεργασίας.
3. Πολλαπλές έδρες του ΠΔΜ-ανάγκες για περισσότερο προσωπικό.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Μελλοντικά βήματα

1. Πρόσληψη ειδικών παιδαγωγών για:
  - I. την κατάρτιση εκπαιδευτικών αναγκών του φοιτητικού πληθυσμού με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.
  - II. την προετοιμασία πλάνων φοίτησης.
  - III. τη διασύνδεση με τους Καθηγητές/Εξ. Συμβούλους Σπουδών.
  - IV. την παρακολούθηση των πλάνων φοίτησης.
2. Ενίσχυση του θεσμού του Συμβούλου Σπουδών και διασύνδεση με την ΜΥΦΕΟ με στόχο την παρακολούθηση του πλάνου φοίτησης του φοιτητικού πληθυσμού με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.
3. Αγορά εξοπλισμού για τη δημιουργία προσβάσιμων σταθμών στις βιβλιοθήκες του ΠΔΜ.
4. Αγορά λογισμικού για τη δημιουργία προσβάσιμων συγγραμμάτων.
5. Συνέχιση των επιμορφωτικών δράσεων με έμφαση στις αναπηρίες.
6. Παράλληλη στήριξη στην Τριτοβάθμια (.)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Επικοινωνία

- <https://myfeo.uowm.gr/>
- myfeo@uowm.gr
- 2385055207
- ΜΥΦΕΟ ΠΔΜ

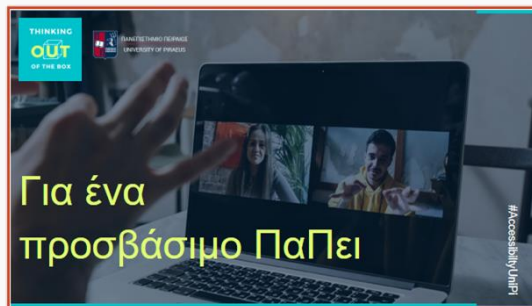
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Δημήτριος Πνευματικός, Καθηγητής Εξελκτικής Ψυχολογίας-Επιστημονικά Υπεύθυνος ΜΥΦΕΟ Παναγιώτα Χριστοδούλου, Υπ. Διδάκτορας-Διαχείριση ΜΥΦΕΟ

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.), Πρόγραμμα Προσβασιμότητα στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς»

Journal of Teacher Education

Redesigning Teaching in university: A Review of Teacher Effectiveness in Higher Education

Journal	Journal of Teacher Education
Volume	2021, 52(1)
Number of Pages	1-10
Keywords	Teacher Effectiveness, Alternative Teacher

Καταγραφή των διδακτικών προσεγγίσεων που είναι συμπεριληπτικές

Τι σημαίνει διδακτική αποτελεσματικότητα;

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

Στοιχεία επικοινωνίας
Email: smastokoukou@unipi.gr
Τηλ: +30 210 414 2258

Στοιχεία επικοινωνίας Μονάδας Προσβασιμότητας:

<http://accessibility.unipi.gr>

accessibility@unipi.gr

[@accessibleunipi](https://www.facebook.com/accessibleunipi)

Στοιχεία Επικοινωνίας

Πανεπιστήμιο & Δομή	Τηλέφωνα	Email	Ιστοσελίδα
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία, Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή Σοβαρές Παθήσεις	210 7275687	access@uoa.gr	https://access.uoa.gr
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Θ.), ΠΡΟΣΒΑΣΗ - Δομή Υποστήριξης Φοιτητών και Φοιτητριών με Αναπηρία και/ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	24210 74345 24210 74338 2410 684396	prosvasi@uth.gr	https://prosvasi.uth.gr
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.), Μονάδα Προσβασιμότητας	2310 891220	prosvasimotita@uom.edu.gr	https://www.uom.gr/accessibility
Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Ι.Π.), Μονάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών & Υπηρεσία ProSlon	26610 87231	studentsupport@ionio.gr	https://studentsupport.ionio.gr
Πανεπιστήμιο Πατρών (Π.Π.), Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας	2610 969696	socialwelfare@upatras.gr	https://socialwelfare.upatras.gr
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.), Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας (ΔοΣυΠ)	25310 39050, 25310 39163, επιλέγοντας τον αριθμό (1)	dosyp@duth.gr	https://dosyp.duth.gr
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.), Μονάδα Προσβάσιμης Εκπαίδευσης	210 4801306 210 3646069 6979921655	oanastasiadou@asfa.gr anasta@otenet.gr	http://www.asfa.gr/monada-stiriksis-kai-prosvasimotitas
Πανεπιστήμιο Κρήτης (Π.Κ.), Συμβουλευτικό Κέντρο φοιτητών και Γραφείο στήριξης φοιτητών/τριών με αναπηρία	2810 393653 2810 394880	p.lygeroydi@uoc.gr ariana@uoc.gr hskf@edu.uoc.gr	https://www.uoc.gr/university/counsel/counseling-center.html
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Π.Ι.), Μονάδα Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Στήριξης Φοιτητών	Γραμματεία: 26510 05950 Κοινωνική Στήριξη: 26510 05949 Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες: 26510 05094 Μονάδα Προσβασιμότητας: 26510 05979	uoisds@uoi.gr	https://socialsupport.unit.uoi.gr
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.), Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων	Επ. Υπεύθυνος: 2385055035 Γραμματεία Διαχείρισης Πράξης: 23850 55206	myfeo@uowm.gr dpnevmat@uowm.gr	https://myfeo.uowm.gr
Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΑ.ΠΕΙ.), Πρόγραμμα Προσβασιμότητα στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς»	210 4142562	accessibility@unipi.gr smastrokoukou@unipi.gr georgop@unipi.gr	https://accessibility.unipi.gr